

Міністерство освіти і науки України

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

Кафедра боксу, боротьби і важкої атлетики

Махінько М.П., Ставрінов М.Г., Лукіна О.В., Кусовська О.С.

**ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ
СПОРТИВНИХ ЄДИНОБОРСТВ
(боротьби греко-римської, вільної, дзюдо та тхеквондо)**

Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти
з дисципліни «ТМ боротьби», ТМС обраного виду спорту

Дніпро – 2019

М.П. Махінько, М.Г. Ставрінов, О.В. Лукіна, О.С. Кусовська. Історія розвитку олімпійських видів спортивних єдиноборств (боротьби греко-римської, вільної, дзюдо та тхеквондо). Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисципліни «ТМ боротьби», ТМС обраного виду спорту.- Дніпро, 2019.- 57 ст.

У методичних рекомендаціях представлена історія розвитку олімпійських видів спортивних єдиноборств (боротьби греко-римської, вільної, дзюдо та тхеквондо), яка вивчається здобувачами вищої освіти першого і третього курсу денної та заочної форми навчання.

Рекомендовано для самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Рецензент: О.В. Солодка - к.фіз.вих., ст..викл. кафедри боксу, боротьби і важкої атлетики Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту

Розглянуто
на засіданні кафедри боксу,
боротьби і важкої атлетики
Протокол № 11 від 27. 05. 2019 р.

Затверджено
на засіданні науково-методичної
ради ПДАФКіС
Протокол № __ від _____ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Боротьба в стародавньому світі	5
2. Розвиток боротьби в середні століття	9
3. Витоки зародження та розвитку олімпійських видів спортивних єдиноборств (боротьби греко-римської, вільної, дзюдо та тхеквондо)	12
3.1. Витоки зародження та розвитку боротьби греко-римської.	12
3.2. Витоки зародження та розвитку боротьби вільної.	18
3.3. Витоки зародження та розвитку жіночої боротьби.	20
3.4. Витоки зародження та розвитку дзюдо.	22
3.5. Витоки зародження та розвитку тхеквондо.	26
4. Розвиток олімпійських видів спортивних єдиноборств в Україні.	28
4.1. Розвиток боротьби греко-римської в Україні.	28
4.1.1 Розвиток боротьби греко-римської в Україні в період з 1991-2019 рр.	30
4.2. Розвиток вільної боротьби в Україні.	34
4.2.1 Розвиток боротьби вільної в Україні в період з 1991-2019 рр.	36
4.2.2 Розвиток жіночої вільної боротьби в Україні в період з 1991-2019 рр.	40
4.3. Розвиток дзюдо в Україні	44
4.3.1 Розвиток дзюдо в Україні в період з 1991-2019 рр.	47
4.4. Розвиток тхеквондо в Україні	52
4.4.1 Розвиток тхеквондо в Україні в період з 1991-2019 рр.	52
Література	54

ВСТУП

Спортивна боротьба викладається в закладах вищої освіти спортивного профілю і входить до плану підготовки майбутніх фахівців із фізичної культури. Мета дисципліни – збереження й зміцнення здоров'я, розвиток основних фізичних якостей та рухових здібностей, підвищення рівня фізичної підготовленості студентів, формування професійної майстерності майбутнього вчителя фізичної культури та тренера-викладача засобами боротьби.

Основне завдання олімпійських видів спортивних єдиноборств: всебічний і гармонійний розвиток особистості, зміцнення здоров'я, формування здорового способу життя.

Боротьба вільна, греко-римська, дзюдо та тхеквондо нині набули великої популярності. Ці види єдиноборств входять до складу вивчення дисципліни ТМ “Боротьба”. Доступність робить ці види спорту популярним серед найширшого кола населення в Україні. Боротьба об'єднує людей різних національностей, смаків, віросповідань.

Методики викладання спортивних дисциплін постійно вдосконалюються. Над їх розробкою працює багато фахівців (методисти, науковці-дослідники, тренери-практики). Розробкою та вдосконаленням методики викладання боротьби займалися Г.С. Туманян, В.Н. Ігуменов, Є.М. Чумаков, А.П. Купцов, І.Г. Богдан, М.С. Дубовис, Ю.П. Замятин, В.Ф. Бойко, Г.В. Данько, Ю.А. Шуліка, М.П. Махінько, М.Г. Ставрінов, В.В. Шацьких, О.В. Лукіна та ін.

Метою пропонованих методичних рекомендацій є ознайомлення студентів з історією олімпійських видів спортивних єдиноборств.

1. Боротьба в стародавньому світі.

Під боротьбою як видом спорту розуміють групу єдиноборств із прямою взаємодією партнерів метою дій яких є виведення суперника з рівноваги без застосування ударних дій.

Боротьба – одна із найстародавніших з групи єдиноборств, відомості про появу і змагання з якої існують майже у всіх народів Землі починаючи із Стародавніх часів історії.

Боротьба - один з найдавніших і улюблених народом видів спорту. Витоки її зародження сягають у глибину віків. Ще в первіснообщинному ладі людині доводилося вступати в єдиноборства. В цих поєдинках формувалися певні навички, тактичні прийоми. Людина шукала і знаходила такі способи єдиноборства, які забезпечували б йому перемогу з мінімальним ризиком і найменшою витратою сил. Так поряд з трудовими навичками накопичувалися і прийоми боротьби, які передавалися з покоління в покоління.

Випадково знайдені прийоми, придумані хитрощі ставали надбанням людей. Створювалися зачатки народних видів боротьби.

Долі багатьох народів вирішувалися в численних війнах. А результат боїв часто залежав від мистецтва воїнів вести єдиноборство. Природно, наші предки не могли не оцінити благотворного впливу мирних борцівських поєдинків на виховання відважних і сильних воїнів - захисників рідної землі.

Але і самі по собі борцівські поєдинки - дуже захоплююче видовище. Тут можна показати свою завзятість, силу, спритність, сміливість, хитрість. Тому вони стихійно виникали всюди, де збиралася молодь.

Існує кілька теорій про походження спортивної боротьби як частини людської культури. У деяких народах – боротьба розглядається як елемент релігійного культу. В античній Греції і Римі боротьба вважалася насамперед методом загальнофізичного виховання. У народів Далекого Сходу прийнято

філософсько-ідеалістичне тлумачення боротьби: боротьба інь і янь, світла і темряви, добра і зла і т.д.

Але в будь-якому випадку мистецтво боротьби старе, як саме людство. Цікаво, що у різних - часто ізольованих один від одного, - народів застосовувалися різні правила боротьби, але суть її зводилася до одного: повалити противника, покласти його на лопатки, змусити визнати себе переможеним. Можливо, це пов'язано з тим, що спочатку людині доводилося боротися з тваринами, яких необхідно було позбавити рухливості, притиснути до землі, - потім вже з'явилася боротьба як змагання між людьми. Можна також припустити, що боротьба як мистецтво зародилося в той момент, коли людина зрозуміла: фізична сила, витривалість, різні технічні прийоми і способи ведення бою допомагають йому зберегти життя і забезпечити себе їжею. Накопичений «борцівський» досвід передавався з покоління в покоління, і з часом боротьба стала сприйматися як засіб загальнофізичного розвитку людини і вироблення у нього певних прикладних навичок.

Про популярність боротьби минулого говорять пам'ятники мистецтва. Вже археологічні дослідження XIX сторіччя пам'яток одної із перших цивілізацій – стародавнього Єгипту – доводять, що боротьба входила в систему фізичного виховання єгиптян, ще 4000 років тому назад.

Цікавою знахідкою в цьому відношенні була гробниця в селищі Бені-Гассан в Єгипті. Стіни гробниці розписані епізодами з борцівських сутичок. Незважаючи на те, що цьому унікальному пам'ятнику культури більше 4000 років, багато прийомів, які застосовували єгипетські борці, існують і до цього дня. Аналізуючи малюнки на гробниці, неважко переконатися, що боротьба в той час велася в стійці і в партері. Метою було кинути суперника на землю і притиснути його спиною до землі. По всій видимості, правила єгипетської боротьби дозволяли застосовувати удари і больові прийоми.

Документи і пам'ятки мистецтва розповідають про ту популярність, яку мала боротьба в багатьох державах.

Найдавніші з відомих нині зображень борців відносяться до 6-4 тисячоліття до н. е. - до культури Південного Дворіччя (територія сучасного Іраку). Одне з них - ілюстрація подвигу героя шумерського епосу Гільгамеша - його поєдинок з левом. На час правління 5 династії Стародавнього Єгипту (2470-2320 рр. до н.е.) відносяться зображення на стінах гробниці Фіоххотена в Саккарі, на яких відображені шість пар борців. Відомо, що на рубежі 4-3 тисячоліть до н.е. в Китаї регулярно влаштовувався так званий «день боротьби».

У Стародавній Спарті існувала ціла система фізичного виховання молоді, в якій чільне місце займала боротьба. Призначення викладачів в школи такого профілю було в компетенції держави - настільки важливим вважалося це питання.

Але справжнього розквіту мистецтво боротьби досягло в Стародавній Греції, де її стали використовувати для виховання сильної, різнобічно-розвиненої людини. Барвисті описи поєдинків борців можна знайти в «Іліаді» Гомера. Боротьба входила в систему освіти дітей та юнаків. Молоді чоловіки, опанувавши «загальними дисциплінами», - філософією, риторикою та ін., - вдосконалювали свою майстерність, навчаючись у відомих тренерів-борців. Філософ Арістокл тренувався у Арістона з Аргоса, який дав своєму підопічному - через його комплекції - прізвисько Платон (букв. Широкий), під яким той і увійшов в історію. Саме в Стародавній Греції, боротьбі - і не тільки боротьбі - стали надавати «спортивне» значення. Крім Платона, чимало інших філософів, а також поетів античності були видатними борцями. Деякі з них перемагали на Олімпійських іграх: Піфагор, Платон, Піндар, Алкінад і ін.

Про те, який розвиток і популярність мала боротьба в Стародавній Греції, свідчить той факт, що вона була другим після бігу видом спорту, включеним в програму олімпійських ігор давнини.

Починаючи з 708 р. до нашої ери, проводилися змагання з пентатлону (багатоборство, що включало змагання з бігу на один стадій - довжину

стадіону, рівну 192,27 метра, стрибки в довжину, метання диска і списа, а також боротьбу). З того ж часу боротьба входить в програму як самостійний вид спорту.

Атлет Тезеус розробив перші правила спортивної боротьби. Переможцем вважався той, хто тричі кине суперника на землю. Завдавати ударів руками і ногами заборонялося: «бокс» вже існував як самостійний вид спорту. Поділу на вагові категорії тоді не існувало, але було прийнято поділ за віковим принципом.

Найтитулованишим борцем Греції вважався Мілон Кротонський - шестиразовий олімпійський чемпіон. Тренувався він за власною вельми оригінальною методикою: атлет щодня піднімав теля - до тих пір, поки те не перетворювалося на корову.

Художники і скульптори Стародавнього світу, віддаючи данину захоплення переможцям Олімпійських ігор, увічнювали найбільш видатних з них в своїх творах.

На Олімпіаді 648 року до н.е. в програмі змагань з'являється панкратіон (бій без правил), який з'єднав в собі боротьбу і бокс.

Згодом Греція почала втрачати свою велич. У I ст. до н. е. вона була завойована Римом. Олімпійські ігри втратили своє значення, перестали бути загальнонародним святом, перетворившись в звичайні змагання з різних видів спорту. Багато видатні спортсмени, в тому числі борці, стали професіоналами.

Завоювавши Грецію, Рим освоїв грецьку культуру. У римлян боротьба стала одним з найпопулярніших видів спорту, а чемпіони-борці шанувалися як народні герої. У стародавньому Римі боротьба демонструвалася в поєднанні з кулачними боями, а в боях гладіаторів, багато з яких досконало володіли прийомами боротьби, - з озброєним боєм. Боротьба входила в програму підготовки легіонерів.

Після заборони імператором Феодосієм I у 394 році Олімпійських ігор, як поганських в християнській Візантії і руйнації Олімпії внаслідок війн, землетрусів на протязі 2-х століть, від Олімпійських ігор для нащадків залишились, аж до 1824 року, тільки легенди.

Ідея відновлення Стародавніх Олімпійських ігор відбулася завдяки ентузіастам під проводом майбутнього президента Міжнародного Олімпійського комітету (МОК) П'єра де Кубертена і втілилася в організації і проведенні в 1896 році в грецькій столиці Афінах Перших літніх Олімпійських іграх сучасності в програму яких була включеною і боротьба під назвою греко-римської.

Контрольні питання:

1. Коли виникла спортивна боротьба?
2. В якому році боротьба була включена до програми Стародавніх Олімпійських ігор?
3. У складі яких видів спорту спортивна боротьба була представлена на Стародавніх Олімпійських іграх?
4. Назвіть найтитулованіших борців того часу

2. Розвиток боротьби в середні століття.

В епоху середньовіччя боротьба як спорт перестає існувати. Ні в християнському світі, ні в ісламському спорті не знайшлося їй місця. Але боротьба не втратила свого прикладного значення. Борцівські сутички були поширені серед селян і городян, яким заборонялося носити зброю. Про те, що боротьба в ту пору була популярною в народі забавою, свідчать пам'ятки архітектури та образотворчого мистецтва в різних куточках світу. Наприклад, на барельєфах храму в давній столиці Вірменії Ані (XI ст.) зображене свято збору врожаю, невід'ємною частиною якого були сутички борців в звіриних шкурах. Багато згадок про боротьбу можна знайти в літературних джерелах, -

наприклад, в скандинавській "Сазі про Гріттіре», головний герой якої без зброї протистоїть противникам, збройним мечами. За допомогою борцівських прийомів Гріттір обеззброює ворогів і, заволодівши їх зброєю, вбиває. А знаменита ісландська боротьба Глім збереглася до сьогоднішніх днів.

Історичні літописи свідчать про те, що боротьба на Русі широко побутувала вже в X столітті н.е. .. В силу історичних умов русічи змушені були вести часті війни з нападниками іноземцями. В історії нашого народу відомі випадки, коли питання про те, бути чи не бути війні вирішувалося поєдинком двох воїнів - борців. Так в Лаврент'євському літописі, що оповідає про черговий набіг печенігів на Русь (993 р), розповідається, як печенізький князь запропонував князю Володимирі замість бою провести поєдинок двох борців і цим вирішити долю війни. Сутичка відбулася між печенізьким велетнем і селянським парубком Яном Усмара, який опинилися сильніше і вправнішим ворожого воїна.

Але боротьба знаходила широке застосування на Русі не тільки у військовій справі. Їй було відведено велике місце на всіх святах і гуляннях. Про боротьбу складено багато прислів'їв, приказок, билин. Особливо характерна прислів'я "Без борця немає вінця", що показує, що в давні часи у наших предків будь-яке гуляння, ігри, народні збори кінчалися звичайно улюбленою всіма шанованою молодечею забавою.

В Англії існував рукопашний бій з прийомами боротьби ще до норманського вторгнення. З XII століття відомі так звані «Корнуельська боротьба» і «Нортумберлендська боротьба». Правда, всупереч назвами вони не є боротьбою в чистому вигляді, так як містять в своєму арсеналі не тільки борцівську техніку, а й ударну. Надалі поширення набули відразу кілька видів боротьби: «кетч голд», «кетч зе кетч кен», «олд фрі рестлінг».

Один з перших навчальних посібників «Мистецтво боротьби», написаний Фабіаном фон Ауерсвальд, вийшов в 1539 році. Основний зміст

книги - рекомендації щодо вироблення захисних навичок, які можна було застосувати «в разі потреби».

У 1793 р. вийшла книга відомого німецького педагога Гутс-Мутса «Гімнастика для юнацтва», в якій вперше були порушені методичні питання спортивної боротьби.

Незважаючи на те, що церква не заохочувала заняття спортом, боротьба на протязі багатьох століть залишалася улюбленою народною розвагою в багатьох країнах.

З кінця XVIII ст., в Європі стало відроджуватися захоплення боротьбою. Центром її розвитку стає Франція, де боротьбою захоплювалися і в селах, і містах.

Пробудження інтересу з боку значної частини населення до боротьби як видовища викликало появу великої кількості професіоналів, які роз'їжджали по країні і за гроші демонстрували своє мистецтво. Найбільш популярним став вид боротьби, в якому не дозволялося захоплювати нижче пояса, а метою сутички було покласти противника на лопатки . При такому стилі боротьби перевагу мали ті борці, які могли пригнічувати своїх суперників силою.

Перші атлетичні арени борців-професіоналів були відкриті в 1843 р. Вони стали центром згуртування і зборів любителів цього виду спорту.

У міру того як боротьба завойовувала все більшу популярність і отримувала географічне поширення, вона збагачувалася і в технічному відношенні.

До Франції приїжджають борці з інших країн: Німеччини, Італії, Туреччини, Росії та ін., щоб взяти участь в змаганнях, а також познайомитися з організацією і правилами проведення борцівських турнірів. Дуже скоро французька боротьба отримала міжнародне визнання.

В даний час французьку боротьбу називають греко-римською.

Контрольні запитання:

1. Як розвивалась спортивна боротьба в середні століття?
2. У яких підручниках була перші відомості про боротьбу?
3. Центр відродження спортивної боротьби?

3. Витоки зародження та розвитку олімпійських видів спортивних єдиноборств (боротьби греко-римської, вільної, дзюдо та тхеквондо).

3.1. Витоки зародження та розвитку боротьби греко-римської.

Греко-римська боротьба (класична боротьба, французька боротьба) — європейський вид боротьби, мета якого — покласти супротивника на лопатки. В даному стилі боротьби суворо заборонено захоплення нижче пояса, підніжки або активне користування ногами для виконання якої-небудь дії.

Греко-римська боротьба виникла у Стародавній Греції. Вона відігравала значну прикладну роль у фізичній підготовці воїнів. Після завоювання Греції Римом, останній освоїв грецьку культуру. Боротьбу у римлян використовували у поєднанні з кулачним, а в боях гладіаторів — з озброєним боєм. Після заборони гладіаторських поєдинків та Олімпійських змагань, боротьба залишалася улюбленою народною розвагою.

Наприкінці XVIII початку XIX століття в Європі почала формуватися сучасна греко-римська боротьба. Основні її положення були закладені у Франції, де боротьбою в той час особливо захоплювалися і в сільській місцевості, і в містах. 1848 року в Парижі з'явилися перші арени, на яких виступали борці-професіонали.

Греко-римська боротьба є олімпійським видом спорту. Була включена в програму перших Олімпійських ігор сучасності, які відбулися 1896 року в Афінах. Міжнародний олімпійський комітет дав їй офіційну назву — греко-

римська боротьба. Від 1908 року включалася в програму змагань усіх Літніх Олімпіад. З 1898 року проводяться чемпіонати Європи, з 1904 року — чемпіонати світу.

В епоху середньовіччя боротьба як спорт перестає існувати.

З кінця XVIII ст. в Європі і особливо у Франції стало відроджуватися захоплення боротьбою. Пробудження інтересу до боротьби як видовища викликало появу великої кількості професіоналів, які роз'їжджали по країні і за гроші демонстрували своє мистецтво. Вони колесили по Франції, все ширше рекламуючи боротьбу серед усіх верств населення, особливо серед простого народу.

Перші атлетичні арени борців-професіоналів були відкриті в 1843 р. Вони стали центром згуртування і зборів любителів цього виду спорту.

Поступово французька боротьба стала проникати в інші європейські країни.

В наслідок того, що боротьба завойовувала все більшу популярність і отримувала географічне поширення, вона збагачувалася і в технічному відношенні. Поєдинки грубих силачів не викликали симпатій у публіки, стали цінуватися техніка, спритність, краса.

Професійна французька боротьба стала найулюбленішим видом спорту в Європі. Жоден інший вид спорту не викликав такого загального захоплення. Починала розвиватися аматорська боротьба, стали організовуватися змагання серед любителів. Відроджена у Франції боротьба проводилася за такими правилами: захоплення дозволялися тільки вище пояса; захвати ніг і прийоми з дією ногами заборонялися; протівосуглобові і больові прийоми заборонялися; кінцевою метою сутички було покласти противника на лопатки.

В аматорській боротьбі миттєве торкання лопатками килима вважалось поразкою. У професійній боротьбі потрібно було утримати противника на лопатках протягом декількох секунд.

Французи розвинули і удосконалили такі прийоми, як кидки через спину з різними захопленнями, прийоми зі стійки, що проводяться через міст (їх називали суплеси - нині кидки прогином). Фіни винайшли полусуплеси (кидки з поворотом через міст), а також безліч переворотів в партері із захопленням руки під плече (ці прийоми довгий час називали «фінський ключ»).

Практично спортсмени кожної країни, куди проникала боротьба, вносили в її техніку щось нове. Багато прийомів бралися з національних видів боротьби. Наприклад, турецькі борці в тридцятих роках стали застосовувати перевоти в партері зворотним захопленням тулуба.

В даний час французьку боротьбу називають греко-римською.

Хвиля популярності цим видом боротьби у другій половині XIX століття вийшла за межі Франції і прокотилась по всіх країнах Європи досягнувши Російської імперії на сході і Африки на півдні.

Офіційною датою виникнення греко-римської боротьби в Російській імперії прийнято вважати 1895 рік і пов'язана з іменами діячів аматорського спорту В.Ф.Краєвським і В.А.Питлясинським.

Як і в інших країнах, спортивна боротьба в Росії отримала визнання в кінці XIX століття. У 1885р. в Петербурзі був заснований перший в Російській імперії "Гурток любителів важкоатлетичного спорту". Слідом за Петербургом гуртки любителів боротьби стали створюватися в Москві, Києві, Ризі, інших містах імперії. У 1896р. був затверджений Статут Петербурзького атлетичного товариства, а через рік, в 1897 р., в Петербурзі був проведений перший Всеросійський любительський чемпіонат борців, і ця дата вважається початком розвитку аматорської спортивної боротьби в Росії. Велику роль у розвитку аматорської спортивної боротьби зіграла професійна боротьба. З професійних борців особливо велику популярність придбав Іван Піддубний, шестиразовий чемпіон світу, популярні були також борці Іван Шемякін, Іван Заїкін, Микола Вахтуров і ін.

Спочатку правилами змагань у професіоналів не передбачався розподіл спортсменів на вагові категорії і час поєдинку. Боротьба закінчувалась або перемогою – суперник притискався лопатками до килима, або відмовлявся від продовження поєдинку. В аматорській боротьбі теж спочатку не було вагових категорій, тобто до змагань допускались борці будь-якої ваги, але для перемоги було достатньо тільки торкнутися лопатками килима.

Київський атлетичний гурток був заснований у лютому 1885 року лікарем, ентузіастом фізичного виховання Євгеном Федоровичем Гарнич-Гарницьким. Його активними помічниками були відомий борець-професіонал Владислав Питлясинський, автор першого підручника з французької боротьби у 1896 р., професори С.Томашевський, М.Шпаков, інженери Б.Селяка, М.Яськевич. 10 травня 1899 році був затверджений Статут Київського атлетичного товариства головою якого був обраний Є.Ф. Гарнич-Гарницький.

У 1906 році В.Питлясинським створено в Одесі Атлетичний гурток (інститут фізичного розвитку). Такі ж організації в той час з'являються у Маріуполі, Сумах, Чернігові, Донбасі.

Перший чемпіонат Росії з греко-римської боротьби був проведений в Петербурзі в 1897 році. У ньому брало участь вісім борців. Сім - з Петербурга, один - з Риги. Першим чемпіоном Росії став Олександр Шмелінг (г.Петербург). У наступному 1898 році було розіграно другу першість країни серед аматорів. Але звання чемпіона Росії присуджено не було, так як сутичка між А.Шмелінгом і Г.Гаккеншмідтом закінчилася внічию.

У 1896р. французька боротьба була включена в програму перших сучасних Олімпійських ігор. Міжнародний олімпійський комітет дав їй офіційну назву - греко-римська боротьба, щоб надати боротьбі як виду спорту міжнародного характеру. У перших Олімпійських іграх в єдиній ваговій категорії виступали лише п'ять борців: двоє греків, німець, угорець і англієць. Перемогу здобув німець Карл Шуман. З тих пір, - за винятком

Олімпіади 1900 в Парижі і 1904-го в Сент-Луїсі - греко-римська боротьба незмінно входить в програму Олімпійських ігор.

У 1898 р. у Відні відбувся перший чемпіонат Європи з греко-римської боротьби. Брало участь 11 спортсменів з 3-х країн: Австрії, Німеччини та Росії. Змагання проходили без поділу на вагові категорії. Першим чемпіоном Європи став вихованець Петербурзького "кружка аматорів атлетики" доктора Владіслава Францевича Краєвського - борець з Росії Георг Гаккеншмідт, естонець за національністю, який у 4-х поєдинках витратив 3 хвилини 15 сек.

Перший в історії Чемпіонат світу з греко-римської боротьби відбувся 23 травня 1904 року в Відні (Австро-Угорщина). У ньому взяло участь 26 спортсменів. Змагання проводились среди спортсменів двох вагових категорій легкій до 80 кг і важкій вище 80 кг. В першій ваговій категорії першим чемпіоном Світу среди аматорів став датчанин С.Альтвіст, а в важкій - австрієць Б.Арнольд.

На міжнародну олімпійську арену російські борці вийшли в 1908 році. На IV Олімпійських іграх в Лондоні Микола Орлов (до 66 кг) і Олександр Петров (важка вага) вперше завоювали срібні медалі. Важковаговик Олександр Петров поступився угорцю Ріхарду Вейцю, який став олімпійським чемпіоном, а легковаговик Микола Орлов в рівній сутичці програв італійцю Енріко Порро, який завоював золоту медаль.

У 1912 р. була заснована міжнародна федерація боротьби (FILA - ФІЛА).

На V Олімпійських іграх 1912 році в Стокгольмі (Швеція) російський борець Мартін Клейн за балами переміг чемпіона світу 1911 року Альфреда Асікайнена і завоював срібну медаль. Зустріч тривала 10 годині 15 хвилин, з 2-ма перервами та увійшла в історію спортивної боротьби як приклад надзвичайної витривалості, сили волі і стойкості. В боротьбі за I місце М. Клейн програв з-за повного виснаження, зайнявши II місце (за звання олімпійського чемпіона, Мартін не взяв участі. При заступництві шведської

федерації шведський борець Клас Юханссон мав значно легший графік, а Мартін був виснажений минулим поєдинком).

За радянських часів перший чемпіонат СРСР з греко-римської боротьби відбувся в грудні 1924 року в м. Києві. Брало участь 41 спортсмен. Звання чемпіона розігрувалося в п'яти вагових категоріях. Давалося дві сутички по 20 хвилин. Якщо борці за цей строк не домагалися чистої перемоги, визнавалася нічия.

Після офіційного вступу Федерації боротьби СРСР в ФІЛА в 1947р. збірна команда країни в цьому ж році вперше виїхала на чемпіонат Європи з класичної боротьби в Прагу.

Найбільш знаменним для радянських спортсменів був 1952 рік. Вперше збірна команда СРСР взяла участь в XV Олімпійських іграх у Гельсінкі (Фінляндія). Борці- "класики" завоювали відразу чотири золоті олімпійські медалі, одну срібну і дві бронзові. Олімпійськими чемпіонами стали: Борис Гуревич -52 кг, Яків Пункін - 62 кг (Запоріжжя), Шазам Сафін - 67 кг, Іоханн Коткас - св. 87 кг. Срібною медаллю нагороджений Шалва Чихладзе - до 87 кг. Бронзовими - Артем Терян - 57 кг, Микола Белов - до 79 кг. Без медалі залишився лише один Семен Марушкін, який посів 4-е місце до 73 кг. Команда впевнено посіла перше місце.

На чемпіонаті світу радянські борці вперше взяли участь в 1953 році в м Неаполі (Італія). Збірна СРСР в командному заліку вийшла на перше місце. Першість світу вперше було розіграно вже після Першої світової війни - в 1921 році, а Кубок світу - в 1956-му.

Контрольні питання:

1. Дайте визначення поняття «греко-римська боротьба».
2. Батьківщина боротьби греко-римської?
3. Коли боротьба греко-римська була включена до програми Олімпійських ігор сучасності? Переможці та призери.

4. Коли відбувся перший чемпіонат світу з боротьби греко-римської? Переможці та призери.
5. Коли відбувся перший чемпіонат Європи з боротьби греко-римської? Переможці та призери.

3.2. Витоки зародження та розвитку боротьби вільної.

Вільна боротьба - вид єдиноборства із застосуванням різних прийомів (захоплення, кидків, переворотів, підніжок і т. п.), в якому кожен із суперників намагається покласти іншого на лопатки і перемогти. У вільній боротьбі дозволені захоплення ніг суперника, підніжки і активне використання ніг при виконанні будь-якого прийому.

На міжнародній спортивній арені вільна боротьба з'явилася пізніше греко-римської (французької) боротьби. Батьківщиною вільної боротьби вважається Англія (18 століття). Пізніше вона стала розвиватися в США. Боротьба називалася «catch-as-catch-can» (Catch wrestling).

У США вільна боротьба стала розвиватися за двома напрямками: власна боротьба і боротьба професійна. Спортивна вільна боротьба, культивувалася головним чином в коледжах і університетах США (в Росії її називали «вільно-американською аматорською боротьбою»). Правила міжнародної вільної боротьби схожі саме з цим видом боротьби.

У 1904 році вільна боротьба була вперше включена в програму Літніх Олімпійських ігор в Сент-Луїсі (США). У них брало участь 40 борців, причому всі вони були з США. Це сталося через те, що США використовуючи своє право господарів, включили боротьбу кетч (студентський, аматорський варіант). Олімпійський комітет погодився і назвав боротьбою вільного стилю (Free stile). Але, європейці не були знайомі з цим видом боротьби і тому ніхто з них не ризикнув взяти участь. Тому Олімпійський турнір з вільної боротьби опинився під загрозою зриву і тоді

американці приурочили свій чемпіонат країни до Олімпіади і організували його як олімпійське змагання.

На наступних Позачергових Олімпійських іграх 1906 роки (вони не були визнані МОК офіційними і не отримали порядкового номера) греки віддали перевагу греко-римській боротьбі (класичній), прибравши з програми вільну, так як вона була для них незнайома.

Надалі вільна боротьба постійно (за винятком ігор 1912 року в Стокгольмі) входила до програми Літніх Олімпійських ігор.

У період з 1904 року по 1912 рік, кількість спортсменів, заявлених в одній ваговій категорії від однієї країни, не обмежувалася. З 1920 року по 1924 в одній ваговій категорії дозволялося заявляти не більше двох спортсменів від однієї країни.

У 1912 році перед початком Літніх Олімпійських ігор в Стокгольмі вперше був створений Міжнародний союз борців (нім. Internationaler Ring Verband).

У 1928 році в Парижі був проведений перший чемпіонат Європи. І з 1928 року, у ваговій категорії, країну може представляти тільки один учасник. Олімпійський турнір проводиться за системою з вибуванням

Чемпіонати світу проводяться з 1951 року.

У 1951 році була створена Міжнародна федерація об'єднаних стилів боротьби (ФІЛА, фр. FILA).

З розвитком вільної боротьби багато спортсменів, які займалися греко-римською боротьбою, перейшли в вільну. Цьому сприяла висока конкуренція у борців-класиків.

Вільна боротьба стала розвиватися в СРСР після закінчення Великої Вітчизняної війни. У 1945 році пройшов перший чемпіонат СРСР з вільної боротьби в Ленінграді, в якому боролися 55 учасників в 7 категоріях. Чемпіонами стали борці “класичного” стилю. Перший Чемпіонат України з вільної боротьби був проведений в м. Львові у 1946 році де брало участь 87 чоловік із 18 областей України у 6 вагових категоріях з 7.

Вперше радянські борці-вільники взяли участь в Олімпійських іграх в 1952 році. Дебют вийшов дуже успішним: радянська команда борців зайняла на Олімпіаді перше місце, завоювавши 2 золоті та одну срібну медалі перемігши багатьох фаворитів. Примітно, що єдиний представник України у ваговій кат. до 87 кг киянин Борис Гуревич виборов золоту олімпійську медаль.

У чемпіонаті світу радянські борці вільного стилю - з 1981 р.

З 80-х років в світі отримала визнання жіноча вільна боротьба і, в підсумку, в 2004 році вона була включена в програму Літніх Олімпійських ігор в Афінах, ставши третім жіночим олімпійським єдиноборством (після дзюдо та тхеквондо).

Контрольні питання:

1. Дайте визначення поняття «вільна боротьба».
2. Батьківщина боротьби вільної?
3. Коли боротьба вільна була включена до програми Олімпійських ігор сучасності? Переможці та призери.
4. Коли відбувся перший чемпіонат світу з боротьби вільної? Переможці та призери.
5. Коли відбувся перший чемпіонат Європи з боротьби вільної? Переможці та призери.

3.3. Витоки зародження та розвитку жіночої боротьби.

В колишньому Радянському Союзі жіноча боротьба зародилася завдяки заслуженому тренеру СРСР Л.Б. Туріліну, який готував самбісток. У 1959-1960 роках чемпіоном СРСР з самбо академіком Г.С. Туманяном для студенток юридичного факультету МДУ був організований спецкурс з самбо.

Жіноча боротьба стала офіційно визнаним видом спорту в колишньому СРСР лише в 1990 році, а вже в 1991 році 10 самбісток з СРСР взяли участь в чемпіонаті світу. І всі вони взяли вищі нагороди.

У 1987 році в норвезькому місті Лоренског був проведений перший чемпіонат світу з жіночої боротьби. У ньому взяли участь 47 спортсменок з 9 країн, які змагалися в дев'яти вагових категоріях. Золоті медалі між собою розподілили збірні Франції та Норвегії, які були першими відповідно в п'яти і трьох категоріях. І лише в самій легкій вазі «золото» дісталось представниці Бельгії.

Перший чемпіонат Європи був проведений в 1988 році у Франції в м Діжон.

З 1989 року ФІЛА (міжнародна федерація об'єднаних стилів боротьби) проводить світові чемпіонати з жіночої боротьби. Тоді ще не було чіткого визначення, до якого виду боротьби її відносити. Спортсменкам, згідно з правилами, дозволялося проведення захоплень нижче пояса, а також вплив ногами на ноги суперниць. Це прийоми вільної боротьби.

Офіційно цей вид єдиноборства став називатися жіночої спортивною боротьбою. У ній спочатку було 9 вагових категорій, а потім це число скоротилося до 7.

У програму Олімпійських ігор вона була включена в 2004 році.

Контрольні питання:

1. Коли жіноча боротьба була включена до програми Олімпійських ігор сучасності? Переможці та призери.
2. Коли відбувся перший чемпіонат світу з жіночої? Переможці та призери.
3. Коли відбувся перший чемпіонат Європи з жіночої боротьби? Переможці та призери.

3.4. Витоки зародження та розвитку дзюдо.

Дзюдо (яп. 柔道 дзю: до: дослівно - «М'який шлях») – японське бойове мистецтво, філософія і спортивне єдиноборство без зброї, створене в кінці ХІХ століття на основі дзю-дзюцу японським майстром бойових мистецтв Дзігоро Кано, який сформулював основні правила і принципи тренувань і проведення змагань.

Мета сутички в дзюдо — кинути суперника на татамі на спину; притиснути його до татамі спиною вниз; або змусити його визнати свою поразку внаслідок задушення або больового прийому.

Відправною точкою зародження дзюдо вважається травень 1882 року. В цей час в токійському буддійському храмі Ейсьодзі 21-річний японець Дзігоро Кано заснував школу під назвою «Кодокан».

Згідно з однією з легенд, принципи цього бойового мистецтва сформулював лікар Сіробей Акіяма. Одного разу, прогулюючись рано вранці по саду, він помітив, що гілки великих дерев зламані вчорашнім снігопадом, і тільки маленьке деревце гордо стоїть як ні в чому не бувало: його гілки скинули вагу, прогнувшись до землі, і випростались знову. Побачивши таке чудо, Акіяма вигукнув: «Перемогти, піддавшись!»

Однак початок епохи Реставрації Мейдзі (1868 р), відкриття Японії для світу і радикальні буржуазні реформи привели до того, що дзю-дзюцу став жертвою цивілізації, а воїни втратили роботу.

Мистецтву м'якості не дозволив зникнути молодий вчений і педагог Дзігоро Кано (1860-1938). Узагальнивши досвід різних шкіл, систематизувавши кращі прийоми і виключивши небезпечні для життя, він створив дзюдо - нову боротьбу, яка означала «м'який шлях». На думку Кано, дзюдо мало стати «бойовим спортом для фізичного тренування і загальної освіти молоді, філософією, мистецтвом повсякденному житті», сховищем безцінних національних традицій.

Основою дзюдо є кидки, больові прийоми, утримання і задушення.

У 1886 році дзюдо було визнано на державному рівні і стало викладатися у військових і поліцейських академіях, а незабаром ввійшло в програму фізичної підготовки середніх і вищих навчальних закладів.

У 1889 році Кано розгорнув просвітницьку діяльність в Європі, відкривши першу школу у Франції. Незабаром дзюдо прийшло до Великобританії. Інтерес до дзюдо проявив і президент США Теодор Рузвельт, регулярно займаючись в спеціально обладнаному приміщенні Білого дому з довіреним посланником японського вчителя.

У 1900 році розроблені правила суддівства змагань.

У 1909 році Дзігоро Кано був обраний членом Міжнародного олімпійського комітету. У 1911 році Кано заснував Японську спортивну асоціацію і був обраний на посаду її президента.

У Російській імперії до 1914 року дзюдо було практично невідомо, хоча окремі прийоми дзюдо, взяті з книг по самозахисту американського офіцера Ганкока, вивчалися в Петербурзькій поліцейській школі з 1902 року.

Своєму розвитку в Російській імперії і СРСР дзюдо зобов'язане Василій Сергійовичу Ощепкову. В.С. Ощепков був одним з перших європейців, які здали іспит на майстерню ступінь дан в Кодокане. У 1917 році йому було присвоєно 2-й дан.

У 1930-х роках В. С. Ощепков активно розвивав дзюдо в колишньому СРСР. Після арешту і смерті Ощепкова в 1937 році його учні на основі дзюдо розробили новий вид боротьби - самбо. З кінця 1930-х і до початку 1960-х років в СРСР дзюдо практично не розвивалося.

У 1926 році в Кодокане була відкрита секція дзюдо для жінок.

Друга світова війна і заборона окупаційної влади на після за капітуляції Японії на викладання військових мистецтв тимчасово зупинив розвиток дзюдо в Японії. Після зняття в 1948 році заборони на вивчення в Японії бойових мистецтв, заняття дзюдо знову були включені в програму загальноосвітніх шкіл.

26 липня 1948 року Великобританією, Італією, Нідерландами та Швейцарією був утворений Європейський союз дзюдо (European Judo Union, EJU). У 1951 році в Європейський союз дзюдо вступили Австрія і Франція.

У липні 1951 року заснована Міжнародна федерація дзюдо, її президентом призначений єдиний син Дзігоро Кано, Рісей. У цьому ж році був проведений перший чемпіонат Європи з дзюдо серед чоловіків, який відбувся у Франції в м. Париж.

У 1956 році в Токіо пройшов перший чемпіонат світу, в якому взяв участь 31 представник з 21 країни. Він проводився без поділу на вагові категорії.

У колишньому СРСР інтерес до дзюдо повернувся після його виходу на міжнародну арену. У змаганнях з дзюдо стали брати участь радянські самбісти.

У 1961 році в Парижі на третьому чемпіонаті світу вперше було застосовано поділ спортсменів на вагові категорії. У цьому чемпіонаті голландець Антон Гесинк вперше порушив монополію японських спортсменів, посівши перше місце в абсолютній ваговій категорії.

У програму літніх Олімпійських ігор змагання з дзюдо серед чоловіків були вперше включені в Токіо (1964 рік) . Антон Гесинк завойував золоту медаль на іграх цієї Олімпіади. Він став першим дзюдоїстом, який переміг японців в чемпіонатах світу і Олімпійських іграх (в абсолютній ваговій категорії).

В Радянському Союзі шлях до дзюдо прокладався борцями-самбістами, які прийняли участь в I Олімпійському турнірі в Токіо і завоювали 4 бронзові медалі. У 1972 році на Олімпійських іграх в Мюнхені збірна СРСР з дзюдо здобула першу золоту медаль (Ш.Чочишвілі – пів важка в/к), срібну (В.Кузнецов – абсолютна в/к) і дві бронзові (А.Новіков – 70 кг і Т.Онашвілі – до 93 кг).

На наступних олімпійських іграх 1976 року в Монреалі (Канада) – дві золоті медалі привезли в Україну кияни В.Невзоров (70) і С.Новиков (до 93),

дві срібні і одну бронзову (Ш.Чочішвілі – абсолют. в/к). Перед цим в 1975 році на Чемпіонаті Світу у Відні В.Невзоров (до 70 кг) завоював першу золоту медаль для тодішньої збірної команди СРСР, ставши першим Чемпіоном Світу.

Спочатку японська федерація дзюдо не визнавала введення вагових категорій, але після перших поразок від борців з інших країн ініціювала розподіл по ваговим категоріям борців передпрезидією Міжнародної федерації дзюдо– спочатку на 5 в/к в 1954 році, а потім і на сім в 1977 році: до 60, до 65, до 71, до 86, до 95, та вище 95 і абсолютна вагова категорія, в якій могли виступати борці будь-якої ваги.

Борці проводять боротьбу в одязі – кімоно (штани і куртка зматерчатим пасом) босоніж на майданчику (татамі – щільно складених з матів). Дозволяються всі захвати крім обличчя, дії ногами, больові прийоми на руку і задушливі прийоми. Найвища оцінка дій – “іпон” – чиста перемога завдяки кидку, больовому, задушливому прийомам або утриманню спиною до татамі.

Жіноче дзюдо зобов'язано своїм зародженням дружині Дзігоро Кано - Сумако.

У 1975 році був проведений перший чемпіонат Європи з дзюдо серед жінок у Мюнхені.

Перший чемпіонат світу серед жінок пройшов в 1980 році в м. Нью-Йорк, США.

На Олімпійських іграх 1988 року в Сеулі (республіка Корея) вперше були проведені жіночі показові виступи з дзюдо. В Олімпійських іграх дзюдоїстки беруть участь з 1992 року в Барселоні (Іспанія).

У 2004 році змагання з дзюдо серед жінок були включені в офіційну програму літніх Паралімпійських ігор в Афінах.

З 2005 року Європейський союз дзюдо став проводити змагання з ката. У 2008 році в Парижі Міжнародна федерація дзюдо провела перший чемпіонат світу з ката.

Контрольні питання:

1. Дайте визначення поняття «дзюдо».
2. Батьківщина дзюдо?
3. Засновник дзюдо? Кого прийнято вважати засновником жіночого дзюдо?
4. Коли дзюдо було включено до програми Олімпійських ігор сучасності (чоловіки та жінки)? Переможці та призери.
5. Коли відбувся перший чемпіонат світу з дзюдо серед чоловіків та жінок? Переможці та призери.
6. Коли відбувся перший чемпіонат Європи з дзюдо серед чоловіків та жінок? Переможці та призери.

3.5. Витоки зародження та розвитку тхеквондо.

Тхеквондо - це видів корейського бойового мистецтва самооборони без зброї. Корейське "тхе" означає "виконання удару ногою в стрибку або польоті", "квон" - "кулак" (головним чином в контексті завдання удару або розбивання чого-небудь рукою), "до" - "мистецтво", "шлях". Поєднавши всі разом, виходить слово "тхеквондо", яке позначає систему духовного тренування і техніку самооборони без зброї, поряд зі здоров'ям, а також кваліфікованим виконанням ударів, блоків і стрибків, що виконуються великими руками і ногами для поразки одного або декількох суперників.

Після Корейської війни 1950-53 рр..в суспільстві виникла ідея створення єдиного бойового мистецтва, яке відобразило б дух нації. Реалізував цю ідею генерал Чой Хон Хі в 1955 році. Нове бойове мистецтво було засноване на базі національних корейських бойових мистецтв - теккен і субак з використанням елементів карате, яке Чой Хон Хі вивчав в Японії. Нове бойове мистецтво отримало назву "тхеквондо".

У 60-х роках працюючи на дипломатичних посадах Чхве Хонхі рекламував на міжнародній арені тхеквондо. Перша показова група виїхала в

США, потім відбулися турне по Таїланду, Малайзії, В'єтнаму, країнам Західної Європи, Канаді. У 1963 році відбулася демонстрація тхеквондо в штаб-квартирі ООН.

Для координації розвитку тхеквондо за межами Кореї в 1966 році Чхве Хонхі, будучи тоді президентом Корейського Союзу Тхеквондо, організував Міжнародну Федерацію Тхеквондо (ITF), і став її президентом. Рік по тому в результаті конфлікту з владою Республіки Корея генерал Чхве покинув батьківщину і переніс штаб-квартиру ITF в Торонто (Канада). Зараз штаб-квартира ITF (ITF) знаходиться у Відні (Австрія).

Уряд Південної Кореї продовжує розвивати тхеквондо, у зв'язку з чим підтримує будівництво центру тхеквондо "Кукківон" в Сеулі, який був відкритий в 1972 році. Там в 1973 році був проведений 1-й чемпіонат світу, на наступний день після закінчення якого була офіційно заснована Всесвітня Федерація Тхеквондо (WTF) на чолі з Кім Ун Йон.

Штаб-квартира WTF знаходиться у Сеулі та розташовується у будівлі Кукківона – Міжнародній Академії Тхеквондо. Для того щоб підкреслити різницю між ITF та WTF, остання розробила нові комплекси формальних вправ («пхумсе»).

З 1973 року тхеквондо стає частиною обов'язкової шкільної програми в Південній Кореї. У травні 1986 року Виконавчий комітет Міжнародної федерації університетського спорту (FISU) включає тхеквондо в програму Чемпіонатів світу серед студентів.

В колишньому Радянському Союзі датою появи тхеквондо можна вважати 1990 рік.

Основною метою WTF стало перетворення тхеквондо в олімпійський вид спорту. У вересні 1988 року на XXIV Олімпійських іграх в Сеулі (Кореї) і XXV Олімпійських іграх 1992 року в Барселоні (Іспанії) тхеквондо було представлено як демонстраційний вид.

У вересні 2000 року в Австралійському м. Сіднеї проходять XXVII Олімпійські ігри, на яких тхеквондо представлено як офіційний вид

олімпійської програми. В іграх взяли участь 100 спортсменів, які боролися за медалі в 4 вагових категоріях у чоловіків (52 учасники) і в 4 вагових категоріях у жінок (48 учасниць).

У 2005 році Всесвітню федерацію очолив Чо Чжон Вон. У 2006-2007 рр. WTF провела повну інновацію: розробляється нова форма, електронна амуніція, змінилася емблема федерації і т.д.

В рамках компанії по боротьбі з несправедливим суддівством Всесвітня Федерація Тхеквондо затвердила електронну систему суддівства з використанням електронних протекторів на Олімпіаді 2012 року в Лондоні.

Контрольні питання:

1. Дайте визначення поняття «тхеквондо».
2. Батьківщина тхеквондо?
3. Засновник тхеквондо?
4. Коли тхеквондо було включено до програми Олімпійських ігор сучасності (чоловіки та жінки)? Переможці та призери.
5. Коли відбувся перший чемпіонат світу з тхеквондо серед чоловіків та жінок? Переможці та призери.
6. Коли відбувся перший чемпіонат Європи з тхеквондо серед чоловіків та жінок? Переможці та призери.

4. Розвиток олімпійських видів спортивних єдиноборств в Україні.

Участь спортсменів з всіх видів спорту у змаганнях міжнародного рівня до 1991 року було можливою тільки в складі збірних команд СРСР.

4.1. Розвиток боротьби греко-римської в Україні.

Греко-римська боротьба - це єдиноборство двох спортсменів. Боротьба з технічного боку проводиться за допомогою різних прийомів, які

застосовуються не нижче поясу. Головна мета поєдинку - притиснути противника спиною до килима (туше). Борець може також здобути перемогу, вигравши 1 або 2 періода, якщо борець, набравши перевагу в 8 балів, перемагає, то зустріч закінчується; коли рахунок залишається рівним, суддя дає додатковий час, щоб визначити, хто з них активніше, і зробити вибір. Зустріч проводиться в 2 періоди по 3 хвилини з перервою в 30 секунд.

На сутичку заборонено виходити зі змазаним будь-якими речовинами тілом, що може привести до його «слизькості», нігті повинні бути коротко зрізати, при собі повинен обов'язково бути носовичок. Вступ в дискусію з суддею заборонено і карається зарахуванням програшу. Також борці не мають права розмовляти один з одним і залишати килим без дозволу судді.

Борцям греко-римського стилю, на відміну від борців вільного стилю, забороняється використовувати в прийомах зачепи і підніжки, а також атакувати ноги суперника, також суворо заборонені технічні дії проти суглобів, больові прийоми, захоплення шиї двома руками (більше 5 секунд). Борці використовують тільки верхню частину тіла для проведення кидків руками, підняття тіла суперника, при цьому приймаючи ближню дистанцію по відношенню один до одного.

Історія спортивної боротьби в Україні має свої традиції. Був в Київській Русі силач Кирило Кожум'яка, Запорізька Січ славилася силою козацькою... Побороти відомих силачів світу, здивувати Європу і Америку, підняти спорт незалежної України - виявилось українським борцям під силу. Не завжди вони мали ідеальні умови для тренувань, але ж стали великими - завдяки таланту, тренувань, силі волі ...

У світову історію спортивної боротьби назавжди вписане ім'я українця Івана Піддубного. У 1904 році, на чемпіонаті світу, Піддубний поборов двократного чемпіона світу Поля Понса і завоював титул чемпіона світу. Український богатир ще п'ять разів завойовував цей високий титул. У 55 років Піддубного попросили виступити на відкритому чемпіонаті Америки з

професійної боротьбі. І Піддубний став чемпіоном Америки. Він боровся до 70 років.

У складі команди колишнього СРСР з греко-римською боротьбі на різноманітних світових змаганнях були і українці:

- Василь Рибалко (м.Київ) - учасник Олімпійських ігор 1952 року в Гельсінкі;

- Яків Пункін (м.Запоріжжя) - перший український олімпійський чемпіон 1952 року в м Гельсінкі;

- Іван Богдан (Криворізький район, Дніпропетровська область) - олімпійський чемпіон 1980 року, дворазовий чемпіон світу (1958 та 1961 рр);

- Олександр Колчинський - дворазовий олімпійський чемпіон - Монреаль-1976, Москва-1980; чемпіон та трьохразовий срібний призер чемпіонатів світу з греко-римської боротьби (1978 та 1975, 1977, 1979 рр); дворазовий срібний та бронзовий призер чемпіонатів Європи (1976, 1977 та 1975 рр);

- Михайло Маміашвілі - олімпійський чемпіон з греко-римської боротьби (Сеул-1988 р.), триразовий чемпіон світу, триразовий чемпіон Європи.

4.1.1 Розвиток боротьби греко-римської в Україні в період з 1991-2019 рр.

На Олімпійських іграх 1992 року в об'єднаній команді співдружності незалежних держав колишнього Радянського Союзу незалежну Україну гідно представив борець Олег Кучеренко, який виграв золоту медаль. Це було перше борцівське "золото" незалежної України, яке О.Кучеренко завоював виступаючи за Об'єднану команду в ваговій категорії до 48 кг.

На першому для незалежної України Чемпіонаті Європи в Стамбулі (1993 рік) українські "греко-римляни" виграли друге командне місце і були нагороджені першим "незалежним кубком". У 1994 році греко-римська збірна України вперше в своїй історії командою виграла чемпіонат Європи,

випередивши сильні збірні Росії, Туреччини, Польщі, Грузії, Німеччини. Першими (в історії незалежної України) чемпіонами Європи (1994 рік) стали Григорій Комишенко і В'ячеслав Олійник.

У 1994 збірна України з греко-римської боротьби перемогла всіх суперників в фіналі розіграшу Кубка світу. Володарем золотих Медалей стала "прекрасна десятка" українських борців: Олександр Матер-Борчук, Андрій Калашніков, Руслан Хакімов, Григорій Комишенко, Павло Тяпин, Артур Дзігасов, Ігор Бугай, Анатолій Козуля, Георгій Салдадзе і Петро Коток.

У 1995 році золото європейської карбування отримав Руслан Хакімов. Через кілька місяців першим в незалежній Україні чемпіоном світу став Рустам Аджи. У 1996 році на чемпіонаті Європи киянин Андрій Калашніков виграв золоту медаль.

Вперше окремою командою Україна взяла участь в XXVI Олімпійських іграх в м.Атланті, США. В Атланті-96 відмінно виступив В'ячеслав Олійник - став олімпійським чемпіоном. Бронзову медаль виграв Андрій Калашніков.

У Сіднеї-2000 на Олімпійських іграх Давід Салдадзе був другим. У 2008 році Армен Варданян на іграх Олімпіади завоював третє місце. У 2016 році український борець Жан Беленюк виграв срібло в Ріо-де-Жанейро.

У 2004 році Армен Варданян став чемпіоном Європи. Збірна України тоді була першою в командному заліку європейського чемпіонату і в тому ж році посіла друге місце на чемпіонаті світу.

Варто відмити українського борця греко-римського стилю Жана Беленюка – срібний призер Олімпійських ігор – 2016 року, чемпіон та срібний призер чемпіонатів світу (2015 та 2018 рр.), триразовий чемпіон Європи (2014, 2016, 2019 рр.), а також срібний та бронзовий призер Чемпіонату Європи (2012 та 2015 рр.)

Відзначимо також і борців з Дніпропетровщини – Олександр Дараган (III місце на чемпіонатах світу та Європи, 2001 року) та Володимир Шацьких, випускник ДДІФКіС 2002 року (чемпіон світу 2000 року серед

молоді, чемпіон світу 2006 року, срібний призер чемпіонату Європи 2009 року, учасник Олімпійських ігор (2004, 2008). Владислав Вороний – випускник 2015 року ДДІФКіС – віце чемпіон Європи до 23-х років з боротьби греко-римської (2016 рік) та бронзовий призер чемпіонату Європи до 20-ти років (2014 рік).

Дані виступів українських борців на міжнародній арені представлені в таблицях 1, 2, 3.

Таблиця 1

Виступи українських борців греко-римського стилю на Олімпійських іграх (1992-2016 рр).

№ п/п	Місце, термін проведення Олімпійських ігор	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)	(V місце)
1	м.Барселона, Іспанія 1992 рік (борці виступали під прапором Об'єднаної команди)	Олег Кучеренко (до 48 кг)			
2	м.Атланта, США 1996 рік	В'ячеслав Олійник (до 90 кг)		Андрій Калашніков (до 52 кг)	
3	м.Сідней, Австралія 2000 рік		Давід Салдадзе (до 97 кг)		
4	м.Пекін, Китай 2008 рік			Армен Варданян (до 66 кг)	
5	м.Лондон, Великобританія 2012 рік				Василій Рачиба, Євген Орлов
6	м. Ріо-де-Жанейро Бразилія 2016 рік		Жан Беленюк (до 85 кг)		

Таблиця 2

Виступи українських борців греко-римського стилю на Чемпіонатах світу (1991-2019 рр).

№ п/п	Місце, термін проведення Чемпіонатів світу	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Тампер, Фінляндія 1994 рік		В'ячеслав Олійник (до 90 кг)	Андрій Калашніков (до 52 кг); Гергій Салдадзе (до 100 кг)
2	м.Прага, Чехія 1995 рік	Рустам Аджи (до 68 кг)		Гергій Салдадзе (до 100 кг);

3	м.Евле, Швеція 1998 рік			Давід Салдадзе (до 97 кг)
4	м.Патри, Греція 2001 рік			Рустам Аджи (до 69 кг); Олександр Дараган (до 85 кг)
5	м.Кретея, Франція 2003 рік		Армен Варданян (до 66 кг)	
6	м. Гуанчжоу, Китай 2006 рік	Володимир Шацьких (до 74 кг)		
7	м.Москва, Росія 2010 рік		Армен Варданян (до 66 кг)	
8	м.Ташкент, Узбекистан 2014 рік			Жан Беленюк (до 85 кг)
9	м.Лас-Вегас, США 2015 рік	Жан Беленюк (до 85 кг)	Армен Варданян (до 71 кг)	Дмитро Тімченко (до 98 кг); Олександр Чернецький(до 130 кг)
10	м.Будапешт, Угорщина 2018		Жан Беленюк (до 87 кг)	Ленур Теміров (до 63 кг)
11	м.Нур-Султан, Казахстан 2019	Жан Беленюк (до 87 кг)		

Таблиця 3

**Виступи українських борців греко-римського стилю
на Чемпіонатах Європи (1991-2019 рр).**

№ п/п	Місце, термін проведення чемпіонатів Європи	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Стамбул, Турція 1993рік		Андрій Калашніков (до 52 кг);Руслан Хакімов(до 57 кг) Петро Коток(+100 кг)	
2	м.Афіни, Греція 1994 рік	Григорій Комищенко(до 62 кг); Веячеслав Олійник (до 90 кг)		Гергій Салдадзе (до 100 кг); Петро Коток(до 130 кг)
3	м.Безансон, Франція 1995 рік	Руслан Хакімов (до 67 кг)	Гергій Салдадзе (до 100 кг)	Андрій Калашніков (до 52 кг);Веячеслав Олійник (до 90 кг)
4	м.Будапешт, Угорщина 1996 рік	Андрій Калашніков (до 52 кг)	Петро Коток(+100 кг)	Веячеслав Олійник (до 90 кг);
5	м.КоуволлаФінляндія, 1997 рік			Рустам Аджи (до 69 кг)
6	м.Мінськ, Білорусь 1998 рік		Гергій Салдадзе (до 130 кг)	Олег Литвиненко (до 63 кг)
7	м.Москва, Росія 2000 рік		Давід Манукян (до 76 кг)	
8	м.Стамбул, Турція 2001 рік			Олександр Дараган (до 85 кг)
9	м.Сейняйоки, Фінляндія 2002 рік			Давід Салдадзе До 96 кг)
10	м.Білгород, Сербія 2003 рік		Сурен Геворкя (до 60 кг); Армен Варданян (до 66 кг)	Олексій Вакуленко (до 55 кг0; Давід Салдадзе (до 96 кг)
11	м.Хапаранде, Швеція 2004 рік	Армен Варданян (до 66 кг)	Василій Рачиба (до 74 кг); Костянтин Стрижак (до 120 кг)	

12	м.Варна, Болгарія 2005 рік			Дмитро Тімченко (до 56 кг)
13	м.Москва, Росія 2006 рік		Михайло Ніколаєв (до 96 кг)	Олександр Хвощ (до 66 кг); Олександр Чорницький(до 120 кг)
14	м.Софія, Болгарія 2007 рік		Олександр Хвощ (до 66 кг)	Вугар Рагімов (до 55 кг); Сурен Геворкян (до 60 кг)
15	м.Тампер, Фінляндія 2008 рік	Армен Варданян (до 66 кг)		
16	м. Вільнюс, Литва 2009 рік		Володимир Шацьких (до 74 кг)	Віталій Ліщінський (до 84 кг)
17	м.Баку, Азейбарджан 2010 рік,		Костянтин Балицький (до 60 кг)	Вугар Рагімов (до 55 кг); Дмитро Пишков (до 74 кг)
18	м.Дортмунд, Німеччина 2011 рік	Василій Рачиба (до 74 кг)	Вугар Рагімов (до 55 кг)	
19	м.Білгород, Сербія 2012 рік			Жан Беленюк (до 84 кг); Сергій Рутенко (до 96 кг); Євген Орлов (до 120 кг)
20	м.Тбілісі, Грузія 2013 рік		Євген Орлов (до 120 кг)	
21	м.Вантаа, Фінляндія 2014 рік	Жан Беленюк (до 85 кг)		Олександр Шишман (до 80 кг)
22	м.Баку, Азейбарджан 2015 (літні Європейські ігри)		Жан Беленюк (до 85 кг); Дмитро Тімченко (до 98 кг)	Дмитро Пишков (до 75 кг)
23	м.Рига, Латвія 2016 рік	Жан Беленюк (до 85 кг)	Олександр Чорницький(до 130 кг)	Дмитро Цимбалюк (до 59 кг)
24	м.Бухарест, Румунія 2019 рік	Жан Беленюк (до 85 кг)		Ленур Теміров (до 60 кг)

Контрольні питання:

1. Перший український олімпійський чемпіон з боротьби греко-римської, який виступав у складі Об'єднаної команди?
2. Перший олімпійський чемпіон з боротьби греко-римської незалежної України?
3. Перший чемпіон світу та Європи з боротьби греко-римської?
4. Виступи українських борців греко-римського стилю на Олімпійських іграх.
5. Виступи українських борців греко-римського стилю на міжнародній арені.
6. Відомі борці греко-римського стилю Дніпропетровщини

4.2. Розвиток вільної боротьби в Україні.

Вільна боротьба — спортивне єдиноборство, вид боротьби, в основі якого лежить позиційне маневрування двох спортсменів, кожен з яких за допомогою різних технічних прийомів (захоплення, кидків, переворотів, підніжок, підсічок тощо) намагається покласти суперника на лопатки, чи набрати більшу кількість очок в процесі боротьби. Від класичної боротьби вільна відрізняється широким спектром технік, що включають використання ніг: зачепи, підсічки, підніжки та інше.

До програми Олімпійських ігор вільну боротьбу включено в 1904 році, для жінок — в 2004. Чемпіонати світу проводяться з 1951 року, чемпіонати Європи — з 1928.

Першу золоту нагороду для України виграв на чемпіонаті світу 1959 року киевлянин Володимир Синявський. Володимир Синявський також є срібний призер (в легкій вазі) Олімпійських ігор по вільній боротьбі (Рим-1960).

Великий вклад в розвиток вільної боротьби вніс і киевлянин Борис Гуревич - олімпійський чемпіон XIX Олімпійських ігор 1968 року в Мехіко, дворазовий чемпіон і срібний призер чемпіонатів світу (1967, 1969 та 1961 рр.), дворазовий чемпіон Європи (1967 та 1970).

Павло Пінігін - олімпійський чемпіон з вільної боротьби (Монреаль-1976), триразовий чемпіон світу, чемпіон Європи. Найбільших успіхів українські борці вільного стилю досягли на Олімпійських іграх в Москві в 1980 році, де вибороли три золоті медалі (Анатолій і Сергій Белоглазови і Ілля Мате). У 1988 р (Сеул) дворазовим олімпійським чемпіоном став Сергій Белоглазов.

Анатолій Белоглазов - олімпійський чемпіон (Москва-1980), триразовий чемпіон світу, чемпіон Європи. Сергій Белоглазов - дворазовий

олімпійський чемпіон (Москва-80, Сеул-88), шестиразовий чемпіон світу, п'ятиразовий чемпіон Європи.

4.2.1 Розвиток боротьби вільної в Україні в період з 1991-2019 рр.

З 1994-го по 1997-й рік збірна України з вільної боротьби вигравала другі командні місця на чемпіонатах Європи. А в 97-му здобула друге місце і на чемпіонаті світу. У 1998-1999 роках збірна України з вільної боротьби привезла до Києва два значних кубка за командні перемоги на чемпіонатах Європи і нагороду за друге командне місце на чемпіонаті світу.

Перший в незалежній Україні спортивний клуб з вільної боротьби в 1992 році створив Руслан Савлохов (заслужений тренер України). Багато зробив для вільної боротьби і його брат - Борис Савлохов. У 1994 році Бориса Савлохова обрали президентом Асоціації спортивної боротьби України.

Першими в історії України чемпіоном Європи з вільної боротьби в 1993 році стали Дзамболат Тедеєв і Заза Зозіров. А першим чемпіоном світу став - Ельбрус Тедеєв в 1999 році.

Мірабі Валієв, Асланбек Фідаров, Заза Зозіров, Володомр Тогуз, виступаючи в складі збірної України були чемпіонами Європи в першому десятилітті нашої незалежності.

Киянин Олександр Захарук п'ять разів вигравав чемпіонати континенту.

Срібну медаль на Олімпіаді в Сіднеї-2000 виграв киянин Євген Буслович. Заза Зозіров на цій же Олімпіаді виграв бронзову медаль.

Найбільшого успіху домогся Ельбрус Тедеєв - перший в незалежній Україні чемпіон світу з вільної боротьби, чемпіон Європи, триразовий чемпіон світу (1995, 1999, 2002 роки), бронзовий призер Олімпійських ігор в Атланті 2000 року і володар олімпійського золота Афіни-2004.

У 2012 році в лондоні український вільник Валерій Андрійцев став срібним призером Олімпійських ігор.

Відзначимо також і борців Дніпропетровщини, випускників ДДІФКіС – Кирило Мешков (випускник 2015 року) – бронзовий призер чемпіонату Європи 2018 року; Гія Чихладзе (випускник 2017 року) - бронзовий призер чемпіонату Європи 2013 року та Муразі Мchedлідзе (випускник 2018 року) – чемпіон та бронзовий призер чемпіонатів Європи серед молоді, 2014 та 2017 рр.

Дані виступів українських борців вільного стилю на міжнародній арені представлені в таблицях 1, 2, 3.

Таблиця 1

Виступи українських борців вільного стилю на Олімпійських іграх (1992-2016 рр).

№ п/п	Місце, термін проведення Олімпійських ігор	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)	(V місце)
1	м.Атланта, США 1996 рік			Ельбрус Тедеев (до 62 кг); Заза Зозіров (до 68 кг)	
2	м.Сідней, Австралія 2000 рік		Євген Буслович (до 58 кг)		
3	м.Афіни, Греція 2004 рік	Ельбрус Тедеев (до 66 кг)			
4	м.Пекін, Китай 2008 рік		Василій Федоришин (до 60 кг); Андрій Стаднік (до 66 кг)	Тарас Данько (до 84 кг)	Георгій Тібілов
5	м.Лондон, Великобританія 2012 рік		Валерій Андрійцев (до 96 кг)		
6	м. Ріо-де-Жанейро Бразилія 2016 рік				Валерій Андрійцев

Таблиця 2

Виступи українських борців вільного стилю на Чемпіонатах світу (1991-2019 рр).

№ п/п	Місце, термін проведення Чемпіонатів світу	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Торонто, Канада, 1993 рік		Мераб Валієв (до 130 кг)	
2	м.Атланта, США 1995 рік	Ельбрус Тедеев (до 62 кг)		
3	м.Красноярськ, Росія		Ельдар Асанов	Заза Зозіров

	1997 рік		(до 85 кг)	(до 69 кг)
4	м.Тегеран, Іран 1998 рік		Заза Зозіров (до 69 кг)	
5	м.Анкара, Турція 1999 рік	Ельбрус Тедеев (до 63 кг)		Олександр Захарук (до 54 кг)
6	м.Софія, Болгарія 2001 рік			Ельбрус Тедеев (до 63 кг); Вадим Тасоев (до 97 кг)
7	м.Тегеран, Іран 2002 рік	Ельбрус Тедеев (до 66 кг)		Олександр Захарук (до 55 кг); Володимир Сіротін (до 74 кг); Вадим Тасоев (до 96 кг)
8	м.Нью-Йорк, США 2003 рік			Олександр Захарук (до 55 кг);
9	м.Будапешт, Угорщина 2005 рік			Тарас Данько (до 84 кг); Василій Тесьминецький (до 96 кг)
10	м. Гуанчжоу, Китай 2006 рік	Ібрагім Алдатов (до 74 кг)		Андрій Стадніков (до 66 кг)
11	м.Баку, Азейбарджан 2007 рік.		Ібрагім Алдатов (до 74 кг)	Вадим Тасоев (до 120 кг)
12	м.Хернінг, Данія 2009 рік			Василій Федоришин (до 60 кг); Ібрагім Алдатов (до 84 кг)
13	м.Москва, Росія 2010 рік		Василій Федоришин (до 60 кг)	
14	м.Стамбул, Турція 2011 рік		Ібрагім Алдатов (до 84 кг)	
15	М.Будапешт, Угорщина 2013 рік	Ібрагім Алдатов (до 84 кг)	Ален Засеев (до 120 кг)	Павло Олійник (до 96 кг)
16	м.Ташкент, Узбекистан 2014 рік			Валерій Андрійцев (до 97 кг)
17	м.Лас-Вегас, США 2015 рік			Василій Шуптар (до 61 кг); Павло Олійник (до 97 кг)
18	м.Париж, Франція 2017 рік			Олександр Яценко (до 57 кг)
19	м.Будапешт, Угорщина 2018			
20	м.Нур-Султан, Казахстан 2019			Олександр Хоцянівський (до 125 кг)

Таблиця 3

Виступи українських борців вільного стилю на Чемпіонатах Європи (1991-2019 рр).

№ п/п	Місце, термін проведення чемпіонатів Європи	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Стамбул, Турція 1993 рік	Заза Зозіров (до 68 кг); Дзамболат Тедеев (до 90 кг)	Олексій Нечипуренко (до 100 кг); Мераб Валієв (до 130 кг)	Віктор Єфтені (до 48 кг); Михайло Кушнір (до 52кг)

2	м.Рим, Італія 1994 рік	Мераб Валієв (до 130 кг)		Віктор Єфтені (до 48 кг); Асланбек Фідаров (до 57 кг); Роман Мотрович (до 68 кг)
3	м.Фрібур, Швейцарія 1995 рік	Асланбек Фідаров (до 57 кг)	Сергій Губринюк (до 82 кг); Мераб Валієв (+ 100 кг)	Віктор Єфтені (до 48 кг); Сагід Муртазалієв (до 90кг)
4	м.Будапешт, Угорщина 1996 рік	Віктор Єфтені (до 48 кг); Володимир Тогузов (до 52 кг)		Заза Зозіров (до 68 кг); Сагід Магомєдов (до 90 кг); Мераб Валієв (+ 100 кг)
5	м.Варшава, Польща 1997 рік	Олександр Захарук (до 54 кг); Ельбрус Тедєєв (до 63 кг)		Заза Зозіров (до 68 кг); Давід Бачинашвілі (до 85 кг)
6	м.Братислава, Словачія 1998 рік	Олександр Захарук (до 54 кг)	Заза Зозіров (до 69 кг); Давід Бачинашвілі (до 85 кг)	Євгеній Буслович (до 58 кг); Ельбрус Тедєєв (до 63 кг)
7	м.Мінськ, Білорусія 1999 рік	Олександр Захарук (до 54 кг); Ельбрус Тедєєв (до 63 кг); Заза Зозіров (до 69 кг)	Алік Мусаєв (до 76 кг); Вадим Тасоев (до 97 кг)	
8	м.Будапешт, Угорщина 2000 рік	Олександр Захарук (до 54 кг)		Євгеній Буслович (до 58 кг); Вадим Тасоев (до 97 кг)
9	м.Будапешт, Угорщина 2001 рік		Василій Федоришин (до 58 кг); Давід Бачинашвілі (до 85 кг)	
10	м.Баку, Азейбарджан 2002 рік		Василій Федоришин (до 60 кг)	
11	м.Ріга, Австрія 2003 рік		Ельбрус Тедєєв (до 66 кг); Сергій Прядун (до 120 кг)	Вадим Тасоев (до 96 кг)
12	м.Анкара, Турція 2004 рік		Ельбрус Тедєєв (до 66 кг); Вадим Тасоев (до 96 кг)	Василій Федоришин (до 60 кг); Сергій Прядун (до 120 кг)
13	м.Варна, Болгарія 2005 рік	Василій Федоришин (до 60 кг); Тарас Данько (до 84 кг)	Вадим Тасоев (до 120 кг)	Андрій Стаднік (до 66 кг); Володимир Сіротін (до 74 кг)
14	м.Москва, Росія 2006 рік	Олександр Захарук (до 55 кг)	Іван Іщенко (до 120 кг)	Євген Хавілов (до 60 кг); Тарас Данько (до 84 кг)
15	м.Софія, Болгарія 2007 рік	Василій Федоришин (до 60 кг)	Тарас Данько (до 84 кг); Сергій Прядун (до 120 кг)	
16	м.Тампер, Фінляндія 2008 рік	Василій Федоришин (до 60 кг)	Георгій Тібілов (до 96 кг)	
17	м. Вільнюс, Литва 2009 рік	Андрій Стаднік (до 66 кг)	Ібрагім Алдатов (до 84 кг)	Василій Федоришин (до 60 кг); Василій Тесмінецький (до 120 кг)

18	м.Баку, Азейбарджан 2010 рік,			Василій Федоришин (до 60 кг)
19	м.Дортмунд, Німеччина 2011 рік			Василій Федоришин (до 60 кг); Павло Олійник (до 96 кг)
20	м.Білгород, Сербія 2012 рік		Валерій Андрійцев (до 96 кг)	
21	м.Тбілісі, Грузія 2013 рік	Павло Олійник (до 96 кг)	Ален Засєєв (до 120 кг)	Гія Чихладзе (до 74 кг); Ібрагім Алдатов (до 84 кг)
22	м.Вантаа, Фінляндія 2014 рік			Василій Шуптар (до 61 кг); Олександр Хоцяновський (до 125 кг)
23	м.Баку, Азейбарджан 2015 рік (літні Європейські ігри)			Василій Шуптар (до 61 кг); Валерій Андрійцев (до 97 кг)
24	м.Рига, Латвія 2016 рік		Андрій Яценко (до 57 кг)	Семен Радулов (до 65 кг); Ібрагім Алдатов (до 86 кг); Ален Засєєв (до 125 кг)
25	м.Каспійськ, Росія 2018 рік			Кирило Мешков (до 96 кг)
26	м.Бухарест, Румунія 2019 рік			Василій Шуптар (до 65 кг); Олександр Хоцяновський (до 125 кг)

4.2.2 Розвиток жіночої вільної боротьби в Україні в період з 1991-2019 рр.

Жіноча вільна боротьба — це досить молодий вид спорту.

З 1989 року ФІЛА (міжнародна федерація об'єднаних стилів боротьби) проводить світові чемпіонати з жіночої боротьби. Тоді ще не було чіткого визначення, до якого виду боротьби її відносити. Спортсменкам, згідно з правилами, дозволялося проведення захоплень нижче пояса, а також вплив ногами на ноги суперниць. Це прийоми вільної боротьби.

Жіночу боротьбу в Україні почали культивувати лише на початку 90-х. Перший жіночий чемпіонат України провели в 1991 році (чемпіонат зібрав 37 учасниць).

Серед перших призёрок - хмельничанка Тетяна Комарницька. Двічі виграла чемпіонат Європи, є володаркою чотирьох срібних нагород європейської чеканки і бронзи чемпіонату світу.

Двічі чемпіонкою Європи стала Тетяна Лазарева з Донецька.

Ірина Мерлені в 1999 році стає чемпіонкою України. У 2000-му дебютувала на чемпіонаті світу в Софії і стала чемпіонкою. У 2001 виграла чемпіонат світу в Нью-Йорку. У 2003 - знову виграла чемпіонат світу. У 2004 в Афінах жінщини-борці вперше вийшли на олімпійську арену. Ірина Мерлені виступала в найлегшій ваговій категорії. Українська спортсменка, першою серед всіх жінок світу, що займаються вільною боротьбою, стала олімпійською чемпіонкою. У 2008 році в Пекіні на олімпійських іграх Ірина Мерлені виборола бронзу, а в 2012 році у Лондоні поступилася в боротьбі за третє місце і посіла V місце.

Дані виступів українських борчинь на міжнародній арені представлені в таблицях 1, 2, 3.

Таблиця 1

Виступи українських борчинь з жіночої боротьби на Олімпійських іграх (2004-2016 рр).

№ п/п	Місце, термін проведення Олімпійських ігор	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)	(V місце)
1	м.Афіни, Греція 2004 рік	Ірина Мерлені (до 48 кг)			
2	м.Пекін, Китай 2008 рік			Ірина Мерлені (до 48 кг)	
3	м.Лондон, Великобританія 2012 рік				Ірина Мерлені, Тетяна Лазарева, Юлія Остапчук, Катерина Бурмістрова

Таблиця 2

Виступи українських борчинь з жіночої боротьби на Чемпіонатах світу (1991-2019 рр).

№ п/п	Місце, термін проведення Чемпіонатів світу	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Софі, Болгарія 1994 рік			Марія Кримська (до 65 кг)
2	м.Москва, Росія 1995 рік			Тетяна Комарницька (до 75 кг)
3	м.Софія, Болгарія 2000 рік	Ірина Мерлені (до 46 кг)	Тетяна Лазарева (до 56 кг)	
4	м.Софія, Болгарія	Ірина Мерлені		Тетяна Лазарева

	2001 рік	(до 46 кг)		(до 56 кг)
5	м.Халкід, Греція 2002 рік	Катерина Бурмістрова (до 67 кг)		
6	м.Нью-Йорк, США 2003 рік	Ірина Мерлені (до 48 кг)		
7	м.Будапешт, Угорщина 2005 рік		Ірина Мерлені (до 48 кг)	Світлана Саєнко (до 72 кг);
8	м.Баку, Азейбарджан 2007 рік.		Ірина Мерлені (до 48 кг)	Наталія Синішин (до 59 кг)
9	м.Токіо, Японія 2008 рік		Тетяна Лазарева (до 55 кг)	Юлія Благіня (до 51 кг); Олена Бурмістрова (до 67 кг)
10	м.Хернінг, Данія 2009 рік			Людмила Балушка (до 48 кг); Олександра Когут (до 51 кг); Анна Василенко (до 59 кг)
11	м.Москва, Росія 2010 рік	Олександра Когут (до 51 кг)		Алла Черкасова (до 67 кг)
12	м.Стамбул, Турція 2011 рік	Ганна Василенко (до 59 кг)		Тетяна Лазарева (до 55 кг)
13	м.Будапешт, Угорщина 2013 рік	Аліна Стаднік- Махіня (до 67 кг)		
14	м.Ташкент, Узбекистан 2014 рік	Юлія Ткач (до 63 кг)		Ірина Харів (до 55 кг)
15	м.Лас-Вегас, США 2015 рік	Оксана Гергель (до 60 кг)		Тетяна Кіт (до 55 кг); Юлія Ткач (до 63 кг)
16	м.Париж, Франція 2017 рік		Юлія Ткач (до 63 кг)	
17	м.Будапешт, Угорщина 2018 рік	Алла Черкасова (до 68 кг)		Оксана Ливач (до 50 кг); Юлія Ткач-Остапчук (до 62 кг)
18	м.Нур-Султан, Казахстан 2019 рік		Ірина Коляденко (до 65 кг); Аліна Бережна (до 72 кг)	

Таблиця 3

Виступи українських борчинь з жіночої боротьби на Чемпіонатах Європи (1991-2019 рр).

№ п/п	Місце, термін проведення чемпіонатів Європи	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Стамбул, Турція 1993 рік		Світлана Одай (до 47 кг); Ангела Білоус (до 50 кг); Тетяна Антонова (до 53 кг); Оксана Лапшина (до 57 кг); Тетяна Комарницька (до 75 кг)	Оксана Назаренко (до 44 кг); Світлана Яшкіна (до 70 кг)
2	м.Осло, Норвегія 1996 рік		Тетяна Комарницька (до 75 кг)	Юлія Войтова (до 44 кг)
3	м.Варшава, Польща		Тетяна Комарницька	

	1997 рік		(до 75 кг)	
4	м.Братислава, Словакія 1998 рік		Тетяна Комарницька (до 75 кг)	
5	м.Мінськ, Білорусія 1999 рік	Тетяна Комарницька (до 75 кг)	Юлія Войтова (до 44 кг)	Тетяна Лазарева (до 56 кг)
6	м.Будапешт, Угорщина 2000 рік	Тетяна Комарницька (до 75 кг)		Інесса Ребар (до 51 кг)
7	м.Будапешт, Угорщина 2001 рік	Тетяна Лазарева (до 56 кг)	Ірина Мерлені (до 46 кг)	
8	м.Сейняйські, Фінляндія 2002 рік	Тетяна Лазарева (до 56 кг)		Інесса Ребар (до 51 кг); Світлана Саєнко (до 72 кг)
9	м.Ріга, Австрія 2003 рік		Валерія Златова (до 67 кг)	Ольга Кригіна (до 59 кг)
10	м.Хапаранда, Швеція 2004 рік	Ірина Мерлені (до 46 кг); Інесса Ребар (до 51 кг); Катерина Бурмістрова (до 67 кг)	Тетяна Лазарева (до 56 кг); Світлана Саєнко (до 72 кг)	
11	м.Варна, Болгарія 2005 рік	Ірина Мерлені (до 46 кг); Катерина Бурмістрова (до 67 кг)		
12	м.Москва, Росія 2006 рік	Марія Стаднік (до 48 кг)	Світлана Саєнко (до 72 кг)	Олександра Когут (до 51 кг)
13	м.Софія, Болгарія 2007 рік		Наталія Сінішин (до 55 кг); Катерина Бурмістрова (до 67 кг); Світлана Саєнко (до 72 кг)	Ганна Василенко (до 63 кг)
14	м.Тампер, Фінляндія 2008 рік	Маріанна Квятковська (до 60 кг)		Олександра Когут (до 51 кг); Юлія Благіня (до 51 кг); Тетяна Лазарева (до 55 кг); Наталія Сінішин (до 59 кг)
15	м. Вільнюс, Литва 2009 рік	Наталія Сінішин (до 55 кг); Катерина Бурмістрова (до 67 кг)	Ірина Харів (до 59 кг)	Юлія Благіня (до 51 кг); Світлана Саєнко (до 72 кг)
16	м.Баку, Азейбарджан 2010 рік,		Катерина Бурмістрова (до 67 кг)	Олександра Когут (до 51 кг); Юлія Остапчук (до 63 кг)
17	м.Дортмунд, Німеччина 2011 рік	Юлія Благіня (до 51 кг); Юлія Остапчук (до 63 кг); Катерина Бурмістрова (до 72 кг)	Катерина Дарниця (до 48 кг); Аліна Махіня (до 67 кг)	Ганна Василенко (до 59 кг)
18	м.Білгород, Сербія 2012 рік	Людмила Балушка (до 48 кг); Наталія Сінішин (до 55 кг); Ганна Василенко (до 59 кг); Юлія Остапчук (до 63 кг)	Олександра Когут (до 51 кг); Алла Черкасова (до 67 кг); Катерина Бурмістрова (до 72 кг)	
19	м.Тбілісі, Грузія 2013 рік	Аліна Стаднік- Махіня (до 67 кг)	Юлія Благіня (до 51 кг); Ірина Гусяк (до 55 кг); Тетяна Лавренчук (до 59 кг); Ганна Василенко (до	

			63 кг); Катерина Бурмістрова (до 72 кг)	
20	м.Вантаа, Фінляндія 2014 рік		Наталія Пулковська (до 48 кг)	Юлія Остапчук (до 63 кг); Аліна Стаднік-Махіня (до 69 кг); Катерина Бурмістрова (до 75 кг)

21	м.Баку, Азейбарджан 2015 рік (літні Європейські ігри)	Аліна Стаднік- Махіня (до 69 кг)	Тетяна Лавренчук (до 58 кг); Юлія Ткач (до 63 кг)	Василій Шуптар (до 61 кг); Валерій Андрійцев (до 97 кг)
22	м.Рига, Латвія 2016 рік		Тетяна Кіт (до 55 кг); Оксана Гергель (до 60 кг); Юлія Ткач (до 63 кг)	Юлія Благіня (до 53 кг); Ганна Василенко (до 58 кг); Аліна Стаднік- Махіня (до 69 кг); Алла Черкасова (до 65 кг)
23	м.Нові-Сад, Сербія 2017 рік		Ілона Семків (до 48 кг)	Юлія Ткач (до 63 кг) Алла Черкасова (до 69 кг)
24	м.Каспійськ, Росія 2018 рік			Ілона Прокопєвнюк (до 62 кг)
25	м.Бухарест, Румунія 2019 рік	Оксана Лівач (до 50 кг) Ірина Гусяк (до 55 кг); Алла Черкасова (до 68 кг); Аліна Стаднік-Махіня (до 69 кг)	Лілія Горішина (до 53 кг); Тетяна Кіт (до 57 кг)	

Контрольні питання:

1. Перший олімпійський чемпіон з боротьби вільної незалежної України серед чоловіків та жінок?
2. Перший чемпіон світу та Європи з боротьби вільної серед чоловіків та жінок?
3. Виступи українських борців вільного стилю на Олімпійських іграх (чоловіки, жінки).
4. Виступи українських борців вільного стилю на міжнародній арені (чоловіки, жінки)..
5. Відомі борці вільного стилю Дніпропетровщини

4.3. Розвиток дзюдо в Україні.

Дзюдо на Україні має давні і славні традиції. Перші секції дзюдо в нашій країні з'явилися ще на початку тридцятих років минулого століття в Києві і Харкові. Після смерті в 1937 року Василя Ощепкова - першого пропагандиста японської боротьби на території колишнього СРСР, гуртки дзюдо на довгі роки припинили своє існування.

До початку шістдесятих років у СРСР культивувалася тільки боротьба самбо. Але після включення дзюдо в програму Олімпійських Ігор, постало питання про цілеспрямовану підготовку дзюдоїстів.

У складі збірної СРСР, яка дебютувала на XVIII Олімпійських іграх 1964 року в Токіо (Японія) не було українських дзюдоїстів.

Українці швидко освоїли японське бойове мистецтво і вийшли на передові позиції у збірній СРСР, успішно конкуруючи з дзюдоїстами з інших союзних республік. У квітні 1965 р. на Чемпіонаті Європи в Мадриді (Іспанія) найсильнішим дзюдоїстом Старого Світу стає львів'янин Володимир Куспіш (70 кг). У 1968 році в Лозанні (Швейцарія) чемпіоном Європи стає Володимир Саунін (абсолютна категорія), а через рік в Остенде (Бельгія) європейське "золото" вдається завоювати Анатолію Бондаренку (до 80 кг).

У 1972 році офіційно була створена Федерація дзюдо СРСР. Право, провести в грудні 1973 року перший Чемпіонат СРСР з дзюдо, було надано столиці України - місту Києву. Чемпіонами СРСР стали Анатолій Новіков (Харків, до 70 кг) і Валерій Рухлядев (Одеса, до 93 кг), а всього на цих змаганнях українські дзюдоїсти завоювали сім нагород різного гатунку.

Сімдесяті роки минулого століття стали по справжньому золотою ерою нашого дзюдо. Представники української школи дзюдо, що входять до складу збірної СРСР регулярно піднімалися на п'єдестал пошани змагань найвищого рангу.

На XX Олімпійських іграх 1972 року в Мюнхені (Німеччина) "бронзу" в категорії до 70 кг завоював харків'янин Анатолій Новіков. На Чемпіонаті Світу 1973 року в Лозанні (Швейцарія) бронзові медалі завоювали Анатолій Новіков (до 70 кг) і Сергій Новіков (+ 93 кг). Через два роки у Відні (Австрія) срібними призерами Чемпіонату Світу стають Валерій Двойніков (до 70 кг) і Сергій Новіков (+ 93 кг).

Блискуче виступають українці і на чемпіонатах Європи. У 1972 році в Воорбурге (Голландія) срібну медаль завойовує Анатолій Новіков (до 70 кг), а на третю сходинку п'єдесталу пошани піднімаються Сергій Мельниченко (до 63 кг) і Сергій Новіков (абсолютна категорія). Вже через рік на Чемпіонаті Європи в Мадриді (Іспанія) титул найсильніших дзюдоїстів континенту завойовують Сергій Мельниченко (до 63 кг) і Сергій Новіков (абсолютна категорія).

По справжньому триумфальним для українських дзюдоїстів став Чемпіонат Європи 1974 року в Лондоні (Великобританія). Двом Сергіям - Мельниченко (до 63 кг) і Новікову (абсолютна категорія) вдається повторити свій успіх річної давнини, а Валерій Двойніков (до 70 кг) завершує боротьбу на другому місці. У заключний день змагань українське тріо разом з росіянином Андрієм Цюпаченко (80 кг) і грузином Аміраном Музаєвим (93 кг) у складі збірної СРСР завойовують "золото" командного Чемпіонату Європи.

Право приймати Чемпіонат Європи 1976 р. було надано колишньому Радянському Союзу. Вибір Федерації дзюдо СРСР пав на столицю України. Чемпіонами Європи стають Валерій Двойніков (до 70 кг) і Сергій Новіков (+ 93 кг).

На XXI Олімпійських Іграх 1976 року в Монреалі (Канада) олімпійським чемпіоном у ваговій категорії понад 93 кг став київський борець Сергій Новіков, а його земляк і одноклубник Валерій Двойніков завоював срібну медаль у ваговій категорії до 80 кг. Обидва дзюдоїста

тренувалися під керівництвом видатного тренера Ярослава Івановича Волощука.

У середині вісімдесятих років отримує визнання і набуває популярності в СРСР жіноче дзюдо.

Українські дзюдоїстки з успіхом виступають на чемпіонатах Радянського Союзу і входять до складу збірної СРСР, пробуючи свої сили і на міжнародній арені.

У січні 1990 року, через через шістнадцять років після дебютного Чемпіонату СРСР столиця України знову приймала найсильніших дзюдоїстів Радянського Союзу. Українські майстри татамі успішно виступили в рідних стінах, завоювавши дев'ять нагород різного ґатунку. На найвищу сходинку п'єдесталу пошани піднялися Тетяна Гаврилова (Львів, до 52 кг), Марина Невдащенко (Київ, до 56 кг) та Ірина Стешенко (Київ, абсолютна категорія). Срібні медалі в скарбничку української збірної поклали Валерій Юданов (Київ, до 86 кг) та Ірина Стешенко (Київ, + 72 кг). Володарями "бронзи" чемпіонату стали Юрій Меєрович (Київ, +95 кг), Геннадій Яременко (Одеса, абсолютна категорія), Наталія Сліваєва (Київ, до 72 кг) і Світлана Лисянська (Київ, абсолютна категорія).

4.3.1 Розвиток дзюдо в Україні в період з 1991-2019 рр.

Після розпаду Радянського Союзу, на початку 90-х років минулого століття почався новий етап розвитку дзюдо в нашій країні. 21 січня 1991 року на настановчій конференції в місті Києві була створена Федерація дзюдо України (ФДУ), створена з метою подальшого розвитку, популяризації та пропаганди дзюдо. Першим президентом ФДУ одноголосно був обраний Володимир Васильович Барабаш.

Перші серйозні успіхи на міжнародній арені прийшли до вітчизняних дзюдоїстів в 1995 році. На Чемпіонаті Європи в Бірмінгемі (Великобританія) бронзову медаль в категорії до 86 кг завоював Руслан Машуренко, а на

Чемпіонаті Світу в Токіо (Японія) на третю сходинку п'єдесталу пошани піднялася львів'янка Тетяна Беляєва (до 72 кг).

Надалі, в різні роки переможцями та призерами самих престижних міжнародних змагань ставали Роман Гонтюк, Марина Прокоф'єва, Руслан Машуренко, Анастасія Матросова, Валентин Греков (Дніпро), Марина Прищепка, Геннадій Білодід, Муса Настуєв, Віталій Бубон, Євген Сотніков, Ілля Чимчиурі (Дніпро), Руслан і Ренат Мірзалієви (Дніпро), Володимир Сорока та Георгій Зантарая, Дар'я Білодід і т.д.

В активі українських дзюдоїстів три медалі олімпійської карбування. У 2000 році на XXVII Олімпійських Іграх в Сіднеї (Австралія) бронзову медаль завоював Руслан Машуренко (до 90 кг). Дві олімпійські нагороди в активі Романа Гонтюка (до 81 кг) - "срібло" в Афінах-2004 і "бронза" в Пекіні-2008.

Тричі завойовував "золото" на чемпіонатах Європи Валентин Греков з Дніпра (Марибор-2002, Дюссельдорф-2003 і Белград-2007), а також є чемпіоном командного Чемпіонату Європи 2011р. Стамбул (Туреччина).

Звання дворазового чемпіона континенту носить киянин Геннадій Білодід (Париж-2001, Дюссельдорф-2003). Титул найсильніших дзюдоїстів Старого Світу також зуміли завоювати Ренат Мірзалієв (Париж-2001), Марина Прокоф'єва (Бухарест-2004) і Володимир Сорока (Тбілісі-2009).

У грудні 2003 року в Лондоні (Великобританія) наша чоловіча команда вперше завоювала "бронзу" на командному Чемпіонаті Європи, а в травні 2008 року в Москві (Росія) чоловіча збірна України знову піднялася на третю сходинку п'єдесталу пошани відкритого командного Чемпіонату Європи.

Новий виток свого розвитку дзюдо в нашій країні набуло після блискуче проведеного в Києві в листопаді 2005 року Чемпіонату Європи (U23) серед молоді.

На Чемпіонаті Світу 2005 року в Каїрі українські дзюдоїсти вперше завоювали відразу три медалі: Віталій Бубон (100 кг) - "срібло", а Геннадій Білодід (73 кг) і Роман Гонтюк (81 кг) - "бронзу".

Першим українським Чемпіоном світу з дзюдо став в 2009 році Георгій Зантарає. Він є учасником двох Олімпіад, володар золота, срібла та чотирьохразовий бронзовий медаліст чемпіонатів світу; двохразовий чемпіон та срібний призер чемпіонатів Європи.

Серед жінок варто відмітити Дар'ю Білодід – чемпіонку Європи (2017 р.) та світу (2018 р.). Вона у віці 17 років стає наймолодшою чемпіонкою світу, яка у фіналі здобула перемогу над чинною чемпіонкою світу Фуну Тонакі з Японії.

Історичне золото виграла на континентальній першості серед команд в 2011 році в турецькому Стамбулі чоловіча збірна України, вперше в історії стала Чемпіоном Європи. У фіналі наші борці виграли у 17-тикратних Чемпіонів Європи - Франції. Володарями золотих нагород стали Георгій Зантарає, Сергій Дребот, Сергій Плієв, Володимир Сорока, Артем Василенко, Віктор Савінов, Валентин Греков, Роман Гонтюк, Артем Блошенко та Станіслав Бондаренко.

Найбільшою популярністю дзюдо на Україні користується в Києві, Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Полтавській і Харківській областях. Плідно працюють центри жіночого дзюдо в Чернігові і невеликому містечку Надвірна, що в Івано-Франківській області.

Президентом федерації дзюдо України на даний час є Рома Насиров.

Дані виступів українських дзюдоїстів на міжнародній арені представлені в таблицях 1, 2, 3.

Таблиця 1

Виступи українських дзюдоїстів на Олімпійських іграх (1992 - 2016 рр).

№ п/п	Місце, термін проведення Олімпійських ігор	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)	(V місце)
1	м.Сідней, Австралія 2000 рік			Руслан Машуренко (до 73 кг)	
2	м.Афіни, Греція 2004 рік		Роман Гонтюк (до 81 кг)		Марина Прокоф'єва, Анастасія Матросова

3	м.Пекин, Китай 2008 рік			Роман Гонтюк (до 81 кг)	
4	м.Лондон, Великобританія 2012 рік				Ірина Кіндзерська
5	м.Ріо-де- Жанейро, Бразилія 2016 рік				Артем Блошенко

Таблиця 2

**Виступи українських дзюдоїстів на Чемпіонатах світу
(1991-2019 рр).**

№ п/п	Місце, термін проведення Чемпіонатів світу	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Тіба, Японія 1995 рік			Тетяна Беляєва (до 72 кг)
2	м.Мюнхен, Німеччина 2001 рік		Муса Настуєв (до 66 кг)	
3	м.Осака, Японія 2003 рік			Євгеній Сотніков (+ 100 кг)
4	м.Каїр, Єгипет 2005 рік		Віталій Бубон (до 100 кг)	Генадій Білоді (до 73 кг); Роман Гонтюк (до 81 кг);
5	м.Роттердам, Нідерланди 2009 рік.	Георій Зантараєв (до 60 кг)	Марина Прищепа (до 78 кг)	
6	м.Токіо, Японія 2010 рік		Георій Зантараєв (до 60 кг)	
7	м.Париж, Франція 2011 рік			Георій Зантараєв (до 60 кг)
8	м.Ріо-де-Жанейро, Бразилія 2013 рік			Георій Зантараєв (до 66 кг)
9	м.Челябінськ, Росія 2014 рік			Георій Зантараєв (до 66 кг)
10	м.Астана, Казахстан 2015 рік			Яків Хаммо (+ 100 кг)
11	м.Баку, Азейбарджан 2018	Дар'я Білоді (до 48 кг)		Георій Зантараєв (до 66 кг)
12	м.Токіо, Японія	Дар'я Білоді (до 48 кг)		

Таблиця 3

**Виступи українських дзюдоїстів на Чемпіонатах Європи
(1991-2019 рр).**

№ п/п	Місце, термін проведення чемпіонатів Європи	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Бірінгем, Великобританія 1995 рік			Руслан Машуренко (до 86 кг)
2	м.Гаага, Нідерланди 1996 рік			Ілля Чімчіурі (до 71 кг)
3	м.Ов'єдо, Іспанія 1998 рік		Руслан Мірзалієв (до 60 кг)	Ілля Чімчіурі (до 73 кг)

4	м.Вроцлав, Польща 2000 рік			Руслан Машуренко (до 90 кг); Анастасія Матросова (до 78 кг)
5	м.Париж, Франція 2001 рік	Рінат Мірзалієв (до 66 кг); Геннадій Білодід (до 73 кг)		
6	м.Марібор, Словенія 2002 рік	Валентин Греков (до 90 кг)		Мусса Настуєв (до 66 кг); Анастасія Матросова (до 78 кг)
7	м.Дюссельдорф, Німеччина 2003 рік	Геннадій Білодід (до 73 кг); Валентин Греков (до 90 кг)		
8	м.Бухарест, Румунія 2004 рік	Марина Прокоф'єва (+ 78 кг)		Валентин Греков (до 90 кг); Анастасія Матросова (до 78 кг)
9	м.Роттердам, Нідерланди 2005 рік			Анастасія Матросова (до 78 кг); Марина Прокоф'єва (+ 78 кг)
10	м.Тампере, Фінляндія 2006 рік			Марина Прищепа (до 70 кг)
11	м.Белград, Сербія 2007 рік	Валентин Греков (до 90 кг)		Марина Прищепа (до 70 кг)
12	м.Лісабон, Португалія 2008 рік			Євген Сотніков (+ 100 кг)
13	м. Тбілісі, Грузія 2009 рік	Володимир Сорока (до 73 кг)	Георгій Зантарая (до 60 кг); Марина Прищепа (до 78 кг)	
14	м.Вена, Австрія 2010 рік,			Марина Прищепа (до 78 кг)
15	м.Стамбул, Турція 2011 рік	Георгій Зантарая (до 60 кг)		
16	м.Челябінськ, Росія 2012 рік		Володимир Сорока (до 73 кг)	Марина Прищепа (до 78 кг)
17	м.Будапешт, Угорщина 2013 рік			Ірина Кідзерська (+ 78 кг)
18	м.Монпел'є, Франція 2014 рік			Марина Черняк (до 48 кг)
19	м.Баку, Азейбарджан 2015 рік (літні Європейські ігри)			Яків Хаммо (+ 100 кг); Світлана Ярьомка (+ 78 кг)
20	м.Казань, Росія 2016 рік		Світлана Ярьомка (+ 78 кг)	
21	м.Варшава, Польща 2017 рік	Георгій Зантарая (до 66 кг); Дар'я Білодід (до 48 кг)	Світлана Ярьомка (+ 78 кг)	
22	м.Тель-Авів, Ізраїль 2018 рік			Марина Черняк (до 48 кг); Єлизавета Каланіна (+ 78 кг)
23	м.Мінськ, Білорусія 2019 рік (літні Європейські ігри)	Георгій Зантарая (до 66 кг); Дар'я Білодід (до 48 кг)		

Контрольні питання:

1. Перший олімпійський чемпіон з дзюдо незалежної України серед чоловіків та жінок?
2. Перший чемпіон світу та Європи з дзюдо серед чоловіків та жінок?
3. Виступи українських дзюдоїстів на Олімпійських іграх (чоловіки, жінки).
4. Виступи українських дзюдо на міжнародній арені (чоловіки, жінки)..
5. Відомі дзюдоїсти Дніпропетровщини

4.4. Розвиток тхеквондо в Україні.

4.4.1 Розвиток тхеквондо в Україні в період з 1991-2019 рр.

Тхеквондо – давньокорейське бойове мистецтво, яке дуже популярно у сучасному світі.

В Україні тхеквондо з'явилося в 1991 році, була створена Федерація тхеквондо України з центром у м Дніпрі. Очолив федерацію Петренко Ігор Леонідович. Саме тоді, на зорі розвитку тхеквондо в Україні, почав свою роботу нинішній Президент Клубу Чікольба Геннадій Миколайович. Це була маленька секція, в якій тренувалося не більше 20 осіб. Всього через Клуб тхеквондо Барс в Дніпрі за весь час його існування пройшло більше 2000 чоловік.

У Клубі підготували срібну призерку Міжнародного Турніру Класу А - Дубовик Зузанна (тренер Скапровській С.В), бронзову призерку Кубка Європи серед студентів Чікольбу Юлію - (тренер Чікольба Г.Н).

В різні часи участь в Оліпійських іграх приймали наступні українські тхеквондисти: Шапошник Олександр (2008 р.), Конева Марина та Гусаров Григорій (2012 р.)

Дані виступів українських тхеквондистів на міжнародній арені представлені в таблицях 1, 2, 3.

**Виступи українських тхеквондистів на Олімпійських іграх
(2000 - 2016 рр).**

№ п/п	Місце, термін проведення Олімпійських ігор	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)	IX місце
1	м.Сідней, Австралія 2000 рік				
2	м.Афіни, Греція 2004 рік				
3	м.Пекін, Китай 2008 рік				
4	м.Лондон, Великобританія 2012 рік				Григорій Гусаров
5	м.Ріо-де-Жанейро, Бразилія 2016 рік				

Таблиця 2

**Виступи українських тхеквондистів на Чемпіонатах світу
(1991-2019 рр).**

№ п/п	Місце, термін проведення Чемпіонатів світу	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Муджу, Півд. Корея 2015 рік		Ірина Ромолданова (до 46 кг)	

Таблиця 3

**Виступи українських тхеквондистів на Чемпіонатах Європи
(1991-2019 рр).**

№ п/п	Місце, термін проведення чемпіонатів Європи	Золото (I місце)	Срібло (II місце)	Бронза (III місце)
1	м.Рим, Італія 2008 рік		Ольга Черкун (до 63 кг)	Марина Конєва (+ 72 кг)
2	м.Санкт-Петербург, Росія 2010 рік,		Юлія Подолян (до 57 кг)	Юлія Волкова (до 46 кг)
3	м.Баку, Азейбарджан 2014 рік		Ірина Ромолданова (до 46 кг)	
4	м.Монтрьо, Швейцарія 2016 рік	Ірина Ромолданова (до 46 кг)		
5	м.Казань, Росія 2018 рік			Ірина Ромолданова (до 46 кг)

Контрольні питання:

1. Перший олімпійський чемпіон з тхеквондо незалежної України серед чоловіків та жінок?

2. Перший чемпіон світу та Європи з тхеквондо серед чоловіків та жінок?
3. Виступи українських тхеквондистів на Олімпійських іграх (чоловіки, жінки).
4. Виступи українських тхеквондистів на міжнародній арені (чоловіки, жінки)..
5. Відомі дтхеквондисти Дніпропетровщини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуллаєв А.К., Воронін Д.Є., Ребар І.В. Навчально-методичний посібник Теорія і методика викладання вільної боротьби – Мелітополь, 2012. – 356 с.
2. Апойко Р.Н. Греко-римская борьба: Учебное пособие / Р.Н. Апойко, С.В. Коваленко, А.В. Шевцов – Национальный государственный университет физической культуры, спорта и здоровья им. П.Ф. Лесгафта, С.-П. – СПб.: [б.и.], 2012. – 136 с.
3. Волков Л.В. Теория и методика детского и юношеского спорта – К.: Олимпийская литература, 2002. – 293 с.
4. Греко-римская борьба: Учебник/Под общ. ред. А.Г. Семенова и М.В. Прохоровой - М.: Олимпия Пресс, Терра-Спорт, 2005. – 256 с.
5. Греко-римская борьба для начинающих / Ю. А. Шулика, В. М. Косухин, В. И. Лещенко, В. Д. Новиков, И. Т. Хоменко. - Ростов-на Дону: Феникс, 2006. – 240с.
6. Греко-римская борьба: учебник для СДЮСШОР, спортивных факультетов педагогических институтов, техникумов физической культуры и училищ олимпийского резерва / под ред. Ю. А. Шулики. – Ростов-на Дону: Феникс, 2004. – 800 с.

7. Дзюдо. Система и борьба: учебник для СДЮШОР, спортивных факультетов педагогических институтов, техникумов физической культуры и училищ олимпийского резерва / Ю.А. Шулика и др.; худож.-оформ. А. Киричѐк. – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 800 с.: ил. – (Образовательные технологии в массовом и олимпийском спорте).

8. Игуменов В.М. Спортивная борьба: учебное пособие для педагогических институтов и училищ / В.М. Игуменов, Б.А. Подливаев. – М.: Просвещение, 1993. – 240 с.

9. Навч. посібник. – Миколаїв:УДМТУ,2001.–360с., іл. і вкладиш.Соколов И.С. Основы тхэквондо. – М.: Советский спорт. – 256 с.

10. Туманян Г.С. Школа мастерства борцов, дзюдоистов и самбистов: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2006 – 592 с.

11. Спортивная борьба. Учебник для институтов физической культуры. Под ред. А.П.Купцова. М., «Физкультура и спорт», 1978. – 425 с.

12. Шахмурадов Ю. А. Вольная борьба: научно-методические основы многолетней подготовки борцов / Ю. А. Шахмурадов. – 2-е изд., доп. – Махачкала: Эпоха, 2011. – 368 с.

Інформаційні ресурси

1. Все про спортивну боротьбу URL.: http://www.allborba.ru/istroya_borbi/pravila_volnoy_borbi.html
2. Дзюдо в Україні. Інформаційний блог URL.: <http://judo.in.ua/pravila-sorevnovanij-po-dzyudo/>
3. Правила проведення змагань з спортивного спарингу тхеквондо (WTF) URL.: http://www.kft.vulcan.ru/pravila_WTF.htm
4. Федерація дзюдо України. Федерація. Документи URL.: <http://www.ukrainejudo.com/index.php/federation/documents>

5. Федерація тхеквондо (ВТФ) України URL.: <http://ftu.com.ua/generalnaya-assambleya-vnesla-izmene/>